

Anğa Jésu Krist yêge sarji bijn Ja bô Pelal a Kwôlo kôl kwôli pelal wo jô Ja hen

Ja a na ôbi lê gerjé magtubu hende to nà hen. Ôbi gel are gay gay ka Jésu Krist yêge sarji hen (1: 1-2). Ôbi kôl kwôli anğa ôbi gel kirija Tunu toj hendi bô bôrê herbe sari a hen (1: 10). Kirija ôbi lij magtubu hende to hen na, ôbi mô na iyére to derô cér a to bay uwôgere Patmôs hen. Ôbi ge na geré a ré ô merê ya hen wô béré Kwôlo Dôri wo ôbi uwôl hen (1: 9). Wulê bi wo hen na, kelma wo dami wo Rômê gelijn tu bay ayê bôô gusijn damañ. Ja li magtubu hende to hen bijn na églisjê ka jurgem ka bô emê wo Asi a wo kemnêñ ba, na Turki hen.

Bay gelijn tu bay ayê bôô gusijn wôsa bay hôn na Kelma Jésu Krist pôn nêñ hari hen. Perê kirijn bay ka habijn hen na, Ja li magtubu wô dôbjji ibiyare bôrji a gengijn sa ayê bôô woji men, dé bôô woji a men. Magtubu tori hende to hen na, na kwôli anğa bô pelal a hen men, ka sarji yêgijn biri hen a men. Derê tô are bay ka hen na, i ba dô nañ ermé wori ermé wori. Nijnba, mawi kwôlê yi gay mega wo haw hen ba, habrê ré ay joor hari, nijba, Emen sa gagay kenare wori a na, are kêm na bô kôbri a. Añ deré kibri ba, *Krist a ayê joor sa are bay ka hen kêm.

Ja ay tô magtubu tori gelij yiri mega wo diré na mana wo Krist wo ji si kampê hen (1: 1-8).

Bô pelal wo tumô bi wo hen na, Jésu Krist kôlij Ja ré li magtubu bij églispê ka jurgem ka bô emê wo Asi a (1: 9 - 3: 22).

Sapitre 4-5 cêgê ba, bay ay Ja ôrij derômaran a an pelal kwône jôôri. Men, kôl na kwôli gawré ka ay kibi Emen nan kibi Jésu Krist hen men. Kema Kwormo pôl surnére wo jurgem wô bôlij kibi magtubu (6: 1 - 8: 1). Sapitre 8: 2 - 11:19 kôl kwôli burunju to jurgem hen. Sapitre 12: 1 - 13: 18 kôl kwôli tanare to gelij nan cerew hen nan to tanare to habij hen. Sapitre 14: 1-20 kôl Kema Kwormo nan gawré dubu môj nan arew pôrbu kibi pôrbu (144 000) ka uwôn gelê hen men, kwôli jerê kwôlê wo manê ka derômaran kôl kwôli hen a men. Sapitre 15: 1 - 16: 21 kôl kwôli bapa gerêngê wo anjan gelinare gusij ka Emen ka jurgem hen. Sapitre 17: 1 - 20: 10 kôl kwôli mênê wo Babilôn men, kwo tanare to habij to gelij nan cerew hen men, kwo bay kibi Emen nan bay benare hen men, kwo mara wo dami wo na Sidan a men hen. Sapitre 21: 1 - 22: 5 kôl kwôli derômaran nan terare to kôrbi men, Jérusalêm to kôrbi men. Sapitre 22: 6-21 kôl kwôli deré wo ôbi duu kibi magtubu tori yêgij maa ka toy kwôlo gengij sa anja a era hen hen men, kôlji kwôlo kwo ji si kampê kôl hen a men, ôbi kôl iyôn ba: «En era da hen ya.»

Ermé wo ôbi lê magtubu hende to hen na, na wô dôbij harê bô bay ayê bôô a ré, nijba, na wô dôbji ibiyare bôrji a wô wulê wo kirij ré sa iyêrê. Pelal bi wo hen na, na wô geléji jé lê wo

Krist naŋ jê sé kampê wori men, gengiŋ sa wulê wo kemnêŋgi men, kwo kiyay a men.

¹ Gelénge anŋa Jésu Krist yêge sarji biŋ bay ayê bôô hen. Emen biri bi ôbi ré yêge sa anŋa ré sa sa hen biji. Na ôbi á, Jésu Krist ré jé mana wori wo derômaranŋ a yi mana wori Ja a bi ré kôli kwôli are bay ka hen. ² Menba, Ja dôriŋ biŋé kwôli are bay ka kê m ka ôbi gel hen aŋ kôl ré na kwôlo Emen woŋ tiri wo Jésu Krist a yêgê sari. ³ Aŋ kwôni wo dêŋse men, ka toy kwôlo hena kibi Emen a aŋ liŋ bô magtubu a aŋ bi kwôlê sara a men hen na, yirji a sa dôrji. Wôsa wulê wo are bay ka hen a saŋ hen na, baa ða niŋ.

Dosé to Ja liŋ églis ka jurgem hen

⁴ Na nôbi Ja a lê magtubu hende to hen biŋ églisnê ka jurgem ka bô emê wo Asi a hen liŋji dosé. Bi bô derê naŋ bô jalê wo Emen wo na Emen wo mô ca tumô men, mô ya aŋ a sa sa hen naŋ kwo tunu to jurgem to ðebu tumô gagay kenare wori a hen. ⁵ Men, kwo Jésu Krist woŋ ôbi derê kwôlê woŋ tiri hen a men hen na, bi baa ré ken. Jésu Krist bi wo hen na, ôbi a jê sé kampê tumô perê biŋé ka ma a men, na Kelma woŋ sa kilmé ka sa terare a nà kê m men.

Ôbi peréna aŋ derêna bô têriŋ a sa kibi kwôbriri wo biŋ tôŋ wô sarna hen. ⁶ Aŋ beléna nana yi gwogelé kilmé men, bay bê kwôbe a men ka Ibari hen. Bi ayê kibi naŋ néé yi wô sa Jésu Krist kwôy naŋ kwini. *Amên, bi yi geliŋ hen iyôŋ.

⁷ Gelénge, kirija ôbi a hera bô kirij ka geri a hen na, bijné kêm a geléri nañ tirji men, ka na cibri nañ yêere hen kôba, a geléri a men. Men, tô yê bijné kêm ka sa terare a nà a sômê wô hera wori bi wo hen. Na tiri a yé na hen iyôn. Amên, bi yi gelij hen iyôn.

⁸ Kelma Emen woñ ôbi néé wo na Emen wo na mô ca, wo mô ya men, a hera ya a men hen na, kôl iyôn ba: «Nôbi ena ôbi ayê tô are men, ôbi deré kibriji a men.»

Ja gel dampare to Jésu Krist bô pelal a

⁹ Na nôbi Ja yênenge wo suri wo bijn pôn nañ Jésu Krist môñ kenbay iyôn men hen a lê magtubu hende to hen bénge hen. En gelij gusij men, en bu bôn iyêere môñ kwonje hen iyôn a men, wô *emê iyére to Emen. Añ nôbi ba, bay buren uwôlen sa iyére to yi derô cér a to bay uwôgeri Patmôs hen wô kibi béré kwôlê wo Emen wo en uwôl béréri hen men, wô kelê wo en kôl Jésu ré dô na kwôlê woñ tiri hen a men. ¹⁰ *Sa merê ta to na sa to Kelma hen na, Tini Emen telen nañ néé wore kirij bay ka hen, menba, en toy tôô kwôni ôm kañ ta mega burujju iyôn. ¹¹ Añ tôô hende to hen kôl iyôn ba:

«Anja já gelé hen na, ju li bô magtubu a tôñ añ ju jép bijn bijné ka Emen ka églisnê ka jurgem hen. Ju bijn églis to Epês men, to Smirn men, to Pêrgam men, to Tiyatir men, to Sardês men, to Piladêlpi men, to Lawdisé a men.»

¹² Kirija en toy tôô hende to hen ôm hen iyôn na, en bare ené gelé kwôni wo iyêlen kwôlê hen, menba, en gel na lampa jurgem to bay li nañ lôr

hen men, ¹³ en gel ani gelij naŋ gawra iyôŋ perê lampa hende to hen a. Ôbi dôbe bargay ka yêŋge kwôy era tôŋ têri a aŋ ha kabrêri naŋ ariŋ woŋ lôr men, ¹⁴ gusiri sari bôrê môŋ wôbgê iyôŋ men, gusij tiri eŋné môŋ kôli tare iyôŋ men, ¹⁵ têri jerapné môŋ masure to busu iyôŋ men, tôri ôm môŋ tô kam kaŋ biyê ka dami iyôŋ men, ¹⁶ ôbi bu têbêŋne jurgem kôbri woŋ gusurô a men, yebere to dii si kibri a men, tiri jerapné môŋ tare toŋ dîŋne iyôŋ a men. ¹⁷ Kirîna en giili hen iyôŋ na, en kuriŋ tumôri a burug mega temay gawra iyôŋ. Menba, ôbi uwôl kôbri woŋ gusurô san a aŋ kôlen iyôŋ ba:

«Kemna ré, wôsa ena kwo tumô men, kwon gerŋé a men. ¹⁸ Ena ôbi merê tu geŋ, na en ma niŋba, haw hen ba, en mô tu geŋ naŋ kunen niŋ. En ôriŋ naŋ néé sa temare a men, sa kirij ka biŋé ka ma môriŋ ya hen a men. ¹⁹ Are bay ka kêm ka ju gel hen men, ka a era hen a men na, li bô magtubu a. ²⁰ Têbêŋne to jurgem to ju gel kôben woŋ gusurô a hen naŋ lampa to jurgem to bay li naŋ lôr hen a men na, na dôrem tôri ju toy. Têbêŋne to jurgem hen na, na *manê ka derômaraŋ a ka jurgem ka Emen dîji bô sa églisnê ka jurgem hen men, lampa to jurgem hen na, na églisnê bay ka jurgem hen a men.»

2

Magtubu to bay jén biŋ églis to Epês

¹ Ani bay ka gelij naŋ gawra hen hô kôlen iyôŋ ba:

«Li kwôlê bi wo hen bô magtubu a aṅ ju jén bijn mana wo derômaran a wo églis to Epês, kôli iyôn ba: <Kwôlo na na, na kwôlo si kibi kwo bu têbêṅne to jurgem kôbri woṅ gusurô a hen men, ô perê jelgare to erêṅgêre jurgem to bay li naṅ lôr hen.> »

² Ôbi kôl iyôn ba:

«En hôn jé lêrem men, merênê wo ju merên sa jé wom bi wo hen a men, ulê bôw sara hen a men. Men, en hôn wo bay lê habré na, jeré gey naṅ ci sara ré men, ðiné ka kôl ciré na bay jé kaṅê hen na, ju kôbe jé lêreji menba, ju hôn wo bay ré na bay benare déṅ iyôn. ³ Men, ju gelij gusij aṅ lêṅnij tô a wô san kôba, yem ilem sara ré. ⁴ Nijba, aṅga en kaṅ naṅ ju na, na wôsa ju puren môṅ kwo tumô ré. ⁵ Erem sa jé lêrem wo tumô a aṅ ju gel herê wo ju hô cêgê hen. Iyôn ba, haw hen na, ju ði jé lêren wo haw hen baa aṅ ju li kwo tumô hen hôrij ði. A hena jeré kaṅ ba, na hera sa derê jelgare toṅ teré lampa tom hen ôrgij. ⁶ Nijba, aṅga en denem sara na, na wô kaṅê wo ju kaṅ jé lê bay tô Nikwolas mega wo nôbi kôba, en kaṅ hen iyôn men.»

⁷ «Kwo maari ya ba, bi toyij kwôlo Tunu kôlij églisnê hen.»

«Kwo ay joor ba, na ayê tôô biri bi ré ôm yê gurô woṅ merê tu geṅ wo mô derô yagê wo Emen a hen.»

Magtubu to bay li jén bijn églis to Smirn

⁸ Ani bay ka gelij naṅ gawra hen hô kôlen iyôn ba:

«Li kwôlê bi wo hen bô magtubu a aṅ ju jéṅ biṅ mana wo derômaran a wo églis to Smirn kôli iyôn ba: «Na kwôlo si kibi kwo na kwo tumô men, kwoṅ gerṅé men, kwo na ma aṅ mô tu geṅ hôtṅ hen.» » ⁹ Ôbi kôl iyôn ba:

«En hôn gusiṅ to ju geliṅ hen men, en hôn nimré tom a men. Hen iyôn hari kôba, ju na ôbi uné. Men, en hôn kwôlo habiṅ wo bay kôl gengiṅ sam hen a men. Biṅé bay ka kôl kwôlo habiṅ gengiṅ sam hen na, bay bô yirji mega ciré na Jubṅé niṅba, bay na iyéy dapare to Sidan. ¹⁰ Era baa tumô a hen na, já geliṅ gusiṅ niṅba, ju sun né wôsa Sidan a peré ka pôni perêṅge a hen bê a danṅay a bi dîré séliṅ bônṅge men, bay a geléṅge gusiṅ sa môj, niṅba, ju bi bôm san a kwôy ju maṅ dema ené bem jabga woṅ gelê wo naṅ kwini hen tô.»

¹¹ «Kwo maari ré ya ba, bi toyiṅ kwôlo Tunu kôliṅ églisṅé hen.»

«Kwo ay joor ba, a maṅ temare toṅ têtê wô ré niṅ.»

Magtubu to bay jéṅ biṅ églis to Pêrgam

¹² Ani bay ka geliṅ naṅ gawra hen hô kôlen iyôn ba:

«Li kwôlê bi wo hen bô magtubu a aṅ ju jéṅ biṅ mana wo derômaran a wo églis to Pêrgam, na kwôlo si kibi kwo bu yebere to dami to dii kôbri a hen.» ¹³ Ôbi kôl iyôn ba:

«En hôn wo kiriṅ ka jeré môriṅ ya hen na, na kiriṅ ka Sidan ôm iyére ya. Wôsa wulê wo bay deriṅ Antipas woṅ ôbi bôpôn woṅ ôbi derê kwôlen iyére toṅge a kiriṅ ka Sidan ômiṅ iyére

ya hen kôba, ju fu bôm iyêre dîba, ju kapen né.
¹⁴ Nipba, anga en kap nap ju na, na wôsa ju dî
 bîné ka pôni perêrŋge a hen bîj nap ari gelé
 ka Balam wo na gelîj Balak gwosoy lamê kam
 *Israyêl bi ré ômiŋ tanare to bay tibîj kamrê hen
 men, bi bay ré yîj yîpare toj iyôŋ a tôŋ hen a
 men. ¹⁵ Bîné ka pôni perêrŋge a hen kôba, li na
 mega hen iyôŋ men. Wôsa bay bîj nap ari gelé
 ka bay tô Nikwolas gel hen. ¹⁶ Iyôŋ ba, haw hen
 ken dî jé lêrŋge bi wo iyôŋgi hen baa niŋ, réba
 na era unêŋge hen ya sa sêj nap bîné bay ka
 hen nap yebere to si keben a hen.»

¹⁷ «Kwo maari ya ba, bi toyîj kwôlo Tunu kôliŋ
 églisnê hen.»

«Aŋ kwo ay joor ba, na biri kwô wo bay
 uwôgeri *man wo yi kini uwôbêri a hen men,
 na biri jerew wo bôri wo hini wo kôrbi yi ya hen
 men. Hini bi wo hen na, kwôni woŋ ôbi unêri
 hen a henê mera.»

Magtubu to bay jép bîj églis to Tiyatir

¹⁸ Ani bay ka gelîj nap gawra hen hô kôlen
 iyôŋ ba:

«Li kwôlê bi wo hen bô magtubu a aŋ ju jép
 bîj mana wo derômaran a wo églis to Tiyatir,
 na kwôlo si kibi Kema Emen wo tiri enné mega
 tare iyôŋ hen men, têri jerapnê môŋ musure to
 busu iyôŋ hen a men.» ¹⁹ Ôbi kôl iyôŋ ba:

«En hôn jé lêrem kêmen, peré wo ju puren
 hen men, bê wo ju bi bôm san a hen men, lê
 wo ju li nap bîné hen men, ulê bôô wom a men.
 Aŋ jé wo ju li haw hen na, dê kwo na ju li tumô
 hen. ²⁰ Nipba, anga en kapem na, na wô wo ju dî

Jéjabêl to kôl teré na hende kibi Emen hen lam bay jé kapê aṅ bay yij yijare toṅ iyôṅ a tôṅ men, bay ôṃ tanare to bay tibij kamrê hen a men. ²¹ En dère kirij dê bi ré dī jé lêre wo iyôṅgi bi wo hen baa, nijba, hende kap belé cêgere bij jé lêre wo habij bi wo hen. ²² Ôbi a, ené dere naṅ ômpare aṅ hende naṅ bay bijare naṅ tu bay ka hen, hena bay ré dī jé lêreji bi wo hen baa ré men, toy kwôlê keben a ré a men na, bay a gelij gusij damaṅ. ²³ Men, na bé kamne a ma aṅ églisnê kêm a henê mega wo ené na ôbi henê ermé wo gawrê men, aṅga bay ré gey a men. Aṅ i i kôba, na tēbri sa kôbri naṅ jé lêri jé lêri.»

²⁴ «Kwoṅge kenbay ka Tiyatir ka pōni ka ken bij naṅ iyore hende to hen sa ari gelé kare kap habij bay ka hen ré hen men, ken toy kwôlê wo Sidan wo bay kôl ré yi naṅ kini uwôbêri hen né a men hen na, na dēṅge ani kani ka néy sarṅge a ré nij. ²⁵ Iyôṅ ba, ken bi bôṅge sa kwôlo na en kelēṅge hen a kwôy jéṅ wo na heraj. ²⁶ Aṅ kwo li aṅga bôn gey hen kwôy ayij joor ba, na sa biri tôô bi ré gôlij sa tô yê ðijé ka sa terare a nà. Aṅ tôô hende to na biri hen na, na to Iban kôba, na ben hen iyôṅ men. ²⁷ Aṅ ôbi a emê sa ðijé naṅ celaj woṅ masure men, bay a téji mega wo bay sêṅ bapê ti hen iyôṅ men. ²⁸ Kwôni bi wo hen na, na biri telabo.»

²⁹ «Kwo maari ya ba, toyij kwôlo Tunu kôlij églisnê hen.»

3

Magtubu to bay jéṅ bij églis to Sardês

¹ Ani bay ka gelij naŋ gawra hen hô kôlen iyôn ba:

«Li kwôlê bi wo hen bô magtubu a aŋ ju jén bij mana wo derômaraŋ a wo églis to Sardês kôli iyôn ba, kwôlo nà ná, na kwôlo si kibi kwo ôrij naŋ tunu to jurgem to li jé bij Emen hen men, ôrij naŋ têbêŋne to jurgem tôri a a men hen.» Ôbi kôl iyôn ba:

«En hôn jé lêrem kêm. Bijé ba, kôl yaŋ ba, jeré mô hen na tu geŋ, nijba, ju na temay gawra. ² Ka tum aŋ aŋ ju naŋ aŋga yi kôm a hen wô wo bay maa ma yôd. Wôsa en gel wo jé lêrem sél dega dega tu Emen wupê a ré. ³ Bi bôm jebem sa kwôlo na ju toy tumô aŋ na ju bi bôm sara hen. Di tô têrij lêrem baa aŋ ju bi kwôlê sa kwôlo na ju toy a hen. A hen a jeré ka tum aŋ ré ba, na sé sam a mega ôbi gemsare iyôn aŋ sa hende to na saŋ hen na, kwoni a henê ré. ⁴ Iyôn hari kôba, bijé ka pôni perêrŋge a Sardês a hen na, bay dī bargay kaji *kagem né. Bay a tôbê bargay kaji ka bôderê bay ka hen aŋ bay a erê naŋ en wôsa bay nê. ⁵ Kwo ay joor ba, na biri bargay ka bôri terij men, na mênê hini bô magtubu toŋ merê tu geŋ hen né a men. Na ôrij naŋ dī tumô Iban a men, tumô manê kari a men aŋ na kôli iyôn ba: <Kwo nà ná, na kuŋê.> »

⁶ «Kwo maari ya ba, bi toyij kwôlo Tunu kôlij églisnê hen.»

Magtubu to bay jén bij églis to Piladêlpi

⁷ Ani bay ka gelij naŋ gawra hen hô kôlen iyôn ba:

«Li kwôlê bi wo hen bô magtubu a aṅ ju jép biṅ mana wo derômaran a wo églis to Piladélpi kôli iyôn ba, na kwôlo si kibi kwo hena ligi Emen a aṅ kôl kwôlê woṅ benare ré hen men, na kwo bu aṅaṅ belê kibi iyére ka kelma Dabid kôbri a hen men, na kwo bôl kibi iyére ba, kwôni a nê mê legé hôriṅ ré hen men, kwo lege ba, kwôni a nê mê belê ré hen a men.» ⁸ Ôbi kôl iyôn ba:

«En hôn jé lêrem kê m. Wôsa en hôn néém dê hari, niṅba, ju bi kwôlê sa kwôlê wupê a men, ju dí bôm pôn san a a men díba, ju kapen ré. Haw hen en bôl kibi iyére bem aṅ kwôni a nê mê legé hôriṅ ré. ⁹ Gel, aṅa na lê naṅ bay tô Sidan bay a na: bay kôl kibriji a ciré na Jubnê, niṅba, bay na Jubnê ré a men, bay kôl na kwôlê woṅ benare déṅ iyôn. Na biji bi bay a era sa dê m tiṅare dema bay ré henê wo ené geyem. ¹⁰ Wôsa ju bi kwôlê sa kwôlo na en kôlem jeré đube sa têm a hen. Mega ôbi wo ju li hen iyôn na, nôbi kôba, na gemem bô gusiṅ to a sa lê fiṅé hen, wôsa na gusiṅ hende to hen a sa derê tu kwôni ré men, na gusiṅ to a sa sélé gawrê pôn pôn kê m men. ¹¹ Baa đá wo na hera niṅ hen na, ju bu aṅa ju ôriṅ hen dô wô wo kwôni maa lamem aṅ já baa upé sa kôbi wom wo gengiṅ sa ayê joor wom bi wo hen. ¹² Kwo ay joor ba, na biri a yé môṅ gurô ala wo *iyéy Emen to Emen wupê iyôn aṅ bay a erê aṅé ré kwôy niṅ. Na dé hini Emen wupê sarji a men, na dé hini iyére to Emen wupê sari a a men. Iyére hende to hen na, na Jérusalêm to kôrbi hende to hena na derômaran a to Emen a joṅ. Men na dé henen wo kôrbi sari a a men.»

¹³ «Kwo maari ya ba, bi toyijn kwôlo Tunu kôlin églisnê hen.»

Magtubu to bay jén bij églis to Lawdisé

¹⁴ Ani bay ka gelijn nap gawra hen hô kôlen iyôn ba:

«Li kwôlê bi wo hen bô magtubu a aɲ ju jén bij mana wo derômaran a wo églis to Lawdisé kôli iyôn ba, na kwôlo si kibi kwon tiri hen men, ôbi derê kwôlê won tiri won ôbi bô pôn hen men, ôbi na tô ari dé ka Emen ka gay gay hen kêm a men.» ¹⁵ Ôbi kôl iyôn ba:

«En hôn jé lêrem kêm. En hôn wo jeré li jé wupê nap bôm pôn né. Wôsa jé wom jal ré men, uwoy ré a men aɲ yi lim lim iyôn mera. A hena ré jeré jal ba, ré derê men, jeré uwoy kôba, ré derê a men. ¹⁶ Mega wo ju jal ré men, ju uwoy ré a men, aɲ ju yi lim lim hen na, na tebem aɲ.

¹⁷ Wôsa ju erem mega wo jeré na ôbi upé wo dami men, doy ani kani ré lêm ré a men, nijba, ju hôn wô nimré to ré ta derem hen iyôn ré kwôy. Nimré lêm men, ju ô tôm senge men, tum tij a men. ¹⁸ Dén bi na gelem anɲan lê: kel lôr won

kip kôben a bi ju yij ôbi upé won tiri bi men, ju kel bargay ka bôri bi ju têlin yem wô tayre to ju ô yem senge hen men, ju kel anɲan ulé tu a bi ju uwôl tum a aɲ bi ju gelijn kirijn dô hôrij. ¹⁹ Wôsa nôbi na, kwôni wo en geyri ba, en hali men, en geli tu melênê a men. Iyôn ba, haw hen na, ju bi yem gwam men, ju dî ermé wom wo iyôngi hen baa nij a men. ²⁰ Gel, en dëbu kibi geré en

di kermijn, a hena kwôni ré toy tôn aɲa ré bôl kibi kermijn ben na, na sé bô iyére tori a aɲ nôbi

nañ dî nîna emê are pôn. ²¹ Kwo ay joor ba, na biri bi mô nañ en sa gagay kenare wupê mega wo nôbi en ayîñ joor añ en môriñ nañ Iban sa gagay kenare wori a hen iyôñ men.»

²² «Kwo maari ya ba, bi toyîñ kwôlo Tunu kôliñ églisnê hen.»

4

Kibi geré wo derômarañ bôliñ

¹ Cêgi kwôlê bi wo Tunu kôliñ églisnê hen iyôñ nij, menba, en gel kibi geré bôliñ derômarañ a. Añ en toy tôô gawra wo na kôlen kwôlê tumô nij hen.

Na tôô to na ôm môñ burujju iyôñ hen. Tôô hende to hen kôl iyôñ ba: «Daya ta nà añ na gelem aña a era hen.»

² Kirîñ bay ka hen na, Tunu era lew sa telen ta menba, en gel gagay kenare wo derômarañ a añ kwôni mô sara. ³ Tu kwôni bi wo hen jerapnê môñ jerew wo bay uwôgeri *jaspe hen men, sarduwan men hen. Men, môbre to jerapnê môñ jerew iyôñ hen kôba, yi mér gagay kenare bi wo hen. ⁴ Gagay tôre wôô kibi pôrbu mô mér gagay kenare bi wo hen. Gagay bi wo tôre wôô kibi pôrbu hen na, surjê mô sara pôn pôn kêm. Surjê bay ka hen na, tôbe bargay ka bôri nañ jabga kenare kwo bay li nañ lôr hen sarji a a men. ⁵ Gagay kenare bi wo mô derôre a hen na, emen wulañ ya men, ôñ ya men, tôô gawré ôm ya men, tay tô depere jurgem berare kirîñ tumôri a a men. Tay tô depere hende to jurgem hen na, na tunu to jurgem to li jé bij Emen hen. ⁶ Tumô

gagay kenare bi wo hen na, kirijn en bey bey môñ kami cér iyôn men, sél kalala môñ gaasa iyôn a men.

Men, are pôrbu ka mô tu geñ ka tirji tumôrji a men, cêgeriji a men hen ðebu mér gagay kenare bi wo derôre a hen a men. ⁷ Ari dé Emen bay ka hen na, kwo tumô gelijn môñ kwo iyôn men, kwo wôôyi gelijn né kema kelba iyôn men, kwo subi tirji gelijn né tu gawra iyôn men, kwo pôrbi gelijn né keré wo uwôngge hen iyôn a men. ⁸ Ari dé Emen bay ka pôrbu ka mô tu geñ hen na, mesérji na jii jii kêmen, tirji gôr yirji kêmen, mesérji a men. Bay ay kibi Emen yoyre men, tu tare a men kôl iyôn ba:

«Kelma Emen, ju na kwo yi nañ jengêri, kwo yi nañ jengêri, kwo yi nañ jengêri, wo gôlin sa are kêmen.

Ju na kwo mô ca tumô, ju mô ya, añ a hera tô hen a men.»

⁹ Ari déri bay ka hen ay kibi kwo mô sa gagay kenare a añ mô nañ kwini hen men, heramiri men, kôl kwôli dampare tori men, lipni dosé a men hen. ¹⁰ Men, kirina ari déri bay ka hen ay kibri hen iyôn na, surpé ka tôre wôô kibi pôrbu hen kôba, cubu gubarji tumô kwo mô sa gagay kenare a añ mô nañ kwini hen añ tibri men, tô jabga kenare woji bi wo hen bi tumôri a a men. Añ bay kôl iyôn ba:

¹¹ «Kelma woni, Emen woni,

Ju nêmen wo ðiné ré heramem men, ré gel dampare tom men,

jôbi pôn nêmen a na ôbi ibé iyêrê.

Wôsa jôbi a dé are bay ka kêmen hen men,

jôbi a geyé bi bay ré yi ya hen a men.»

5

Magtubu to bay serij kebre kirij jurgem hen na Kema Kwormo

¹ Menba, en gel magtubu to lêgerij to are lij si bôô men, si cêgê a men hen kôbi gusurô wo kwo mô sa gagay kenare a hen. Magtubu hende to hen na, bay serij kebre kirij jurgem. ² Menba, en hô gel *mana wo derômaraj a woj ôbi gôlij sa kirij kôl na tôri to dami kôl iyôn ba:

«I a nê mê pelê serjé magtubu hende to jurgem hen aj dênsij anja yi bô a hen ba?»

³ Kwôni na, kwôni ré na kwo derômaraj a, kwo sa terare a, kwo tô terare a kôba, a nê mê pelê kibi magtubu hende to hen aj gelij anja bô hen né. ⁴ Menba, en kurij a sa sômê damaj wô na wô wo kwôni na wo ré pôl kibi magtubu hende to hen aj ré gelij anja bô a hen. ⁵ Menba, perê surjé ka tôre wôô kibi pôrbu hen na, kwo pôni kôlen iyôn ba:

«Sôm né, gel kwo wo hena tô yê wo Juda a dëbu na ya ôbi na tô môj wo kelma Dabid, ôbi na kwo gôlij sa are kê m, ôbi a nê mê pelê kibi magtubu hende to jurgem hen aj gelij anja yi bô a.»

⁶ Menba, en gel Kema Kwormo dëbu ta da na gagay bi wo hen. Aj surjé ka tôre wôô kibi pôrbu hen na ari dë Emen ka pôrbu ka mô tu gëj hen mééri ta. Kema Kwormo bi wo hen na, gelij né bay na ré wali duu bij kwôbe iyôn. Kema Kwormo bi wo hen na, timjéri jurgem

men, tiri kôba, jurgem a men. Tiri hende to jurgem hen na, na tunu to Emen to jurgem to ôbi jére gôrij kirij kêm sa terare a nà hen. ⁷ Kema Kwormo bi wo hen dôra ða ligi kwo mô sa gagay kenare a hen wô enyé magtubu to yi kôbri won gusurô a hen.

⁸ Kirija ôbi enye magtubu hende to hen iyôn menba, ari dé Emen ka pôrbu hen nañ surjé tôre wôô kibi pôrbu hen cubu gubarji tòn tumôri a. Añ i i ba, ôrij nañ jêngê kôbri a men, parja wo bay li nañ lôr wo bay bi gesamne wôn bôri ta hen a men. Gesamne hende to hen na, na uwôlé wo ðijé ka Emen uwôli hen. ⁹ Bay kebe kurôn wo kôrbi ôm iyôn ba:

«Ju nê m enyé magtubu hende to hen men, ju nê m belê kebre wo serij hen a men.

Wôsa bay na derem añ ju têbe sa tô yê ðijé ka gay gay nañ tô môñ wo gay gay nañ kibi yê ðijé ka gay gay a men nañ kwôbrem añ haw hen bay na ka Emen.

¹⁰ Ju liji lij ðijé kam ka jôbi a na Kelma woji men, ju liji bi bay yi kilmé men, bay bê kwôbe ka Emen wona a men.

Men bay a emê sa ðijé ka sa terare a nà kêm a men.»

¹¹ Men, en hô gel *manê ka derômarañ a ka kwôni nê m dênsê ré hen. Bay méere sa gagay kenare ta nañ ari dé Emen ka pôrbu hen nañ surjé ka tôre wôô kibi pôrbu a men kebeji kurôn. ¹² Bay kebe kurôn nañ tôrji to dami kañ a ta ôm iyôn ba:

«Kema Kwormo wo bay na diiri hen na, na ôbi ibé iyêrê men, ôbi ari upé men,

na ôbi tu melênê wo gôlij sa kirij men,
 na ôbi néé men,
 ôbi nê m wo bijné ré gel dampare tori men,
 bay ré herameri men,
 bay ré ay kibri a men.»

¹³ Men, en toy tôô ari dé Emen kêm ka derômaran a men, ka sa terare a na nan ka tô terare a nan ka bô cér a a men kêm kebeji kurôn ô m iyôn ba:

«Na ayênge kibi kwo mô sa gagay kenare a hen nan Kema Kwormo bi wo hen a men.
 Bi ayê kibi nan dampare nan heramê nan néé yi wô sarji kwôy nan kwini.»

¹⁴ Ari dé Emen ka pôrbu hen uwôlji sara kôl iyôn ba: «*Amên, bi yi gelij hen iyôn.» Men surjê kôba cubu gubarji tôn tumôrji a an tibiji.

6

Kema Kwormo pôl serjé magtubu to jii hen

¹ Men, en gel Kema Kwormo ay tô belê kibi magtubu to bay serij kebre kirij jurgem hen. Ôbi bôl serjére wo tumô menba, ari dé Emen ka pôrbu hen na, en toy tôô kwo pôni ô m môn enê emen iyôn kôl iyôn ba: «Era!» ² Kirijna en bô menba, en gel henda wo bôri an gawra wo mô sara hen na, bu dêsê kôbri a men, bay dôbri jabga wop ayê joor sari a a men. Ôbi na bôy kumbul an ô na wô biyê kumbul a sôn.

³ Kema Kwormo bi wo hen hô bôl serjére wo wôyi menba, en toy tôô kwo wôyi kôl iyôn ba: «Era!» ⁴ Menba, henda wo dangi soo. Henda bi wo hen na sêy pej. An kwo mô sara hen na, bay

biri tôô bi ré era sa li kumbul sa terare a nà aṅ bi bɔjé ré derɔj yirji men, bay biri yebere to dami kôbri a a men.

⁵ Kirɔna ôbi bôl serɔnére wo subi menba, en toy tôô kwo subi kôl iyôṅ ba: «Era!» Menba, en gel henda wo hendi soo aṅ kwo mô sara hen, bu aṅaṅaṅa jé are kôbri a. ⁶ En toy tôô ani ôm môṅ tô gawra iyôṅ perê ari dé Emen ka pôrbu hen, kôl iyôṅ ba: «Gursu to kwôni lip jé sa pôn ba, nê m na comlé risi pôn mera, a hena ré na mêre ba, na comlé subu. Kwo weṅ naṅ kami tinador ba, ju hebeji ré.»

⁷ Ôbi bôl serɔnére wo pôrbi menba, en toy tôô ari dé Emen ka pôrbu hen kwo pôrbi kôl iyôṅ ba: «Era!» ⁸ Menba, en gel henda wo mulay soo aṅ kwo mô sara hen na, hini na temare aṅ sa iyé temare ô tôri a a men. Bay jô kwa kirɔj sa terare a nà aṅ biji tôô bi bay ré derɔj bɔjé ya. Bay a derji naṅ yebere men, kurôṅ men, ka a maṅ temay ômpare men, ka pôni tanare to noni a derji a men.

⁹ Kema Kwormo bi wo hen bôl serɔnére wo bayi menba, en gel tini bɔjé ka bay na derji wô kwôlo Emen wo bay na dô bɔj bɔjé hen kini bê kwôbe a. ¹⁰ Bɔjé bay ka bay na derji wô kwôlo Emen hen na, kôl naṅ tôrji to dami kaṅ a ta kôl iyôṅ ba: «Kelma woni, ju na ôbi bô bôré men, ju na ôbi kelê tu kwôlé a men, bɔjé ka na deréni hen ba, kirɔna yôṅ a jeré jeré kwôlé sarji a wô geṅéni ba?» ¹¹ Menba, bay tôbeji bargay ka bôri aṅ bay kôlji iyôṅ ba: «Ulêṅge bôrṅge, wôsa kena kêm ré tô men, megêrṅge bay jé naṅ yênerṅge ka bi bôrji sa Emen a hen na, bay a deréji mega wo

bay na derénge hen iyôn dem apa ôbi ré sa jerê kwôlê tô.»

¹² Kirija en gel Kema Kwormo bi wo hen bôl serjére wo jii hen menba, sa terare yebagij men, tare bilij hende mega bargay kaj mimé iyôn men, geserê bilij sê môj kwôbe iyôn a men.

¹³ Têbêjne herij môj yê tôgôre to néy to kal lere iyôn.

¹⁴ Men, derômaraj a najê môj wo bay lêgerij magtubu iyôn men, kirij ka karij derô cér a hen naj men, keram kôba, naj kini merêri wo cay a hen a men.

¹⁵ Kilmé men, bijé ka damné men, bay sa asgarjê men, bay uné men, bay néé men, limé naj bay iyére a men kêm ô uwôbê bô uwormo keram a men, perê keram a a men.

¹⁶ Bay kêm sôm aj kôlij keram iyôn ba: «Herij sarni a aj ju uwôbêni aj bi kwo mô sa gagay kenare hen ré geléni ré men, bi uwonje wo Kema Kwormo ré sa sarni a ré a men. ¹⁷ Wôsa wulêri sa wo bay a gelé uwonje woji nij, hen ba, i a nê mê débé ta tumôrji a ba?»

7

Mana wo derômaraj talij bijé ka Emen are bisijniji a men, anja a sa sa bijé ka Emen a men

¹ Cêgi are bay ka en gel hen na, en hô gel manê ka derômaraj ka pôrbu ka débé ajê terare a kini pôrbu hen. Bay jôrij kal wo kirij pôrbu hen geré sa terare a nâ men, sa cér a men, sa gurô a men. ² Menba, en hô gel *mana wo derômaraj a wo pôni so si tô emen iyôn aj buro anjan talê ka Emen woj ôbi merê tu gej hen kôbri a. Menba, ôbi uwôge *manê ka derômaraj a

ka Emen ka pôrbu ka ôbi na biji néé ré mênjî terare men, kam a men hen kaŋ a ta kôl iyôŋ ba:
³ «Terare naŋ kam naŋ gurô ka bay béŋge néé bi kené mênjî hen na, lêŋgiji ani ré tô kwôy wo nija talij are bisij manê ka Emen wona kerê dem.» ⁴ Menba, en toy bay jôren kwônê manê ka Emen ka bay tal are bisijni a hen. Bijé bay ka hen na, na dubu arew naŋ dubu tôre pôrbu kibi pôrbu (144 000) kaŋ kam *Israyêl ka tô môj wo môj kibi wôô hen (12).

⁵ Tô môj wo Juda na, bijé dubu môj kibi wôô a bay ré talji are bisijni a men,

tô môj wo Rubên na, bijé dubu môj kibi wôô a bay ré talji are bisijni a men,

tô môj wo Gad na, bijé dubu môj kibi wôô men,

⁶ tô môj wo Asêr na, bijé dubu môj kibi wôô men,

tô môj wo Nêptali na, bijé dubu môj kibi wôô men,

tô môj wo Manasé na, bijé dubu môj kibi wôô men,

⁷ tô môj wo Siméjôn na, bijé dubu môj kibi wôô men,

tô môj wo *Lébi na, bijé dubu môj kibi wôô men,

tô môj wo Isakar na, bijé dubu môj kibi wôô men,

⁸ tô môj wo Jabulôn na, bijé dubu môj kibi wôô men,

tô môj wo Josêp na, bijé dubu môj kibi wôô men,

tô môj wo Bêjamin na, bijé dubu môj kibi wôô men.

Na kwônê gawrê ka tô môj wo môj kibi wôô hen a bay ré talji are bisijni a.

Kwônê bijné ka Emen ka gay gay ka dap a tumôri a

⁹ En hô bô kirij menba, en gel kwônê bijné ka kwôni nê m dênsêji kerê ré ka hena tô yê wo gay gay a men, tô môj wo gay gay men, kibi yê wo gay gay a a men d'ebiji tumô gagay kenare wo Emen a men, tumô Kema Kwormo a men naj bargay ka bôri ka yêgnê yirji a men, naj demaj gare a kôbriji a a men. ¹⁰ Bijné bay ka hen iyêl kwôlê kaj a ta kôl iyôj ba:

«Gelê na kôbi Emen wona wo mô sa gagay kenare wori a hen men, na kôbi Kema Kwormo a men.»

¹¹ Men, manê ka derômaraj a kêm d'ebu méér gagay kenare men, surjê men, are dé Emen ka pôrbu hen a men, manê ka derômaraj a bay ka hen herij aj diji kuniji tôj tumô gagay kenare a aj tibiji Emen. ¹² Bay kôl iyôj ba:

«Na tiri! bi ayê kibi men, heramê men, tu melênê men,
dosé men, dampare men, ibé iyêrê men, néé a men hen na,
bay kêm na ka Emen wona wo mô naj elêri elêri naj kwini hen.

*Amên, bi yi gelij hen iyôj.»

¹³ Menba, suri wo pôni perê megêri a engeren iyôj ba: «Bijné bay ka tôbe bargay ka bôri ka yêgnê hen ba, na ka yôj ba? Men bay hena yôj ba?» ¹⁴ Menba, en uwôli sara iyôj ba: «Kelma, nôbi en hônji ré, nijba, jôbi ju hônji kêm.» Menba, ôbi kôlen iyôj ba:

«Na bijné ka soji perê anjaj tu ja a aj bay pel bargay kaji naj kwôbri Kema Kwormo aj sél

ɗaŋ ɗaŋ, ¹⁵ na ôbi a, bay ré ɗebij tumô gagay kenare wo Emen a aŋ bay ay kibri tu tare naŋ yoyre bô iyére tori a hen. Aŋ Emen wo mô sa gagay kenare wori hen gemji dô bô iyére tori a, ¹⁶ aŋ kurôŋ a liji ré men, kam a diji ré men, tare a jibéji ré men, kirij ka uwoy kani a uwoyji ré a men. ¹⁷ Wôsa Kema Kwormo wo ɗebu ɗa naŋ gagay kenare a hen a abêji aŋ a ôrij naŋ ci kibi kam ka ge yôd ɗiba, a hayê ré hen men. Emen a merê cémé tirji a pêt pêt a men.»

8

Kema Kwormo bôl serjére wo jurgem wo na gerjére nij hen

¹ Kirijna Kema Kwormo bôl serjére wo jurgem wo na gerjére nij hen na, kirij wôm sidij derômaraj a duu sa kôbi. ² Menba, en gel *manê ka derômaraj a ka jurgem ka ɗebré tumô Emen a hen, menba, bay céji burujju pôn pôn kêm.

³ Men, en hô gel *mana wo derômaraj a wo ɗaŋgi wo bu parja woj lôr wo bay gusilirij gesamne bô a hen kôbri a aŋ eraŋ sa ɗebij ɗa kwa kini bê kwôbe a. Men, bay biri ider damaŋ bi ré day naŋ uwôlê wo bijé ka Emen aŋ bi ré gusul a kini bê kwôbe kaŋ lôr hen tumô gagay kenare wo Emen a. ⁴ Aŋ gusô ider bi wo hen naŋ uwôlê wo bijé ka Emen hen, hena kôbi mana wo derômaraj a bi wo hen ô kwôy tumô Emen a. ⁵ Kirijna mana wo derômaraj a gusul are bay ka hen kô nij na, ôbi ay parja woj lôr bi wo hen

7:16 7: 16 Esay 49: 10 **7:17** 7: 17 Kurôŋ kibé 23: 2, Esay 25:

ap dôriṅ disiri tare to kini bê kwôbe a hen wôn ta ap ula sa terare a nà. Menba, emen ôn men, emen wulaṅ men, tôô gawrê ôm men, sa terare yebagiṅ a men.

Kwôli buruṅju ka jii ka tumô ka bay ibe hen

⁶ Menba, manê ka derômaranṅ a ka jurgem ka bay ré céji buruṅju pôn pôn hen jan yirji wô ibére.

⁷ Kirina mana wo derômaranṅ a wo tumô ibe buruṅju tori menba, garmê nan tare nan kwôbe pôliṅ ta ap uwôsij sa terare a nà. Ap sa terare sodiriṅ kirij subu ap kware wo pôni uwoṅ nan gurô wo mô ya hen men, kalmê ka geṅ ka yi ya hen kôba, uwoṅ a men.

⁸ Kirina mana wo derômaranṅ a wo jôgiṅ wôô ibe buruṅju tori menba, bay ay ani dami môṅ keram iyôṅ wo enge tare ap bay nôgaji ula bô kam cér wo sa terare a nà kêm menba, kam cér bay ka hen sodiriṅ kirij subu ap kwari wo pôni bilij kwôbe. ⁹ Menba, anṅa kwa bi wo subi hen bilij kwôbe hen ma kêm men, bato to yi kwa bi wo hen a kôba, mêne kêm a men.

¹⁰ Kirina mana wo derômaranṅ a wo jôgiṅ subu ibe buruṅju tori menba, têbêṅne to dami to enge môṅ tare iyôṅ deran ta kurij kwa kam cér ka subi nan sa hanê kam a. ¹¹ Têbêṅne hende to hen hene ôm: anṅa daan. Ap hende li ap kwa kam ka subi hen bilij dan ap bijé kwône ka yi kam bay ka hen na, ma ma.

¹² Kirina mana wo derômaranṅ a wo jôgiṅ pôrbu ibe buruṅju tori menba, kwa tare to subi nan kwa geserê wo subi bilij hende culum men,

kwa têtêŋne to subi kêm kôba, bilij hende a men. Li aŋ tu tare ba, kwa kirij ka subi ka pôni hende men, kwa ka pôni ka subi berare men, yoyre kôba, kwa kirij ka subi ka pôni berare men, kwarji wo wo subi wo pôni hende men.

¹³ En bô kirij menba, en hô gel keré uwôŋge kelaŋ ta aŋ kôl naŋ tôri to dami kôl iyôŋ ba: «Bô emê, bô emê, bô emê, kirija manê ka derômaraŋ a ka baa subu hen a ibé buruŋju toji na, bô emê a lê bîjé ka sa terare a nà damaŋ.»

9

¹ Mana wo derômaraŋ wo bayi ibe buruŋju tori menba, en gel têtêŋne hena derômaraŋ a kirij sa terare a. Menba, bay bore lakêêlê kap belê kibi iyom wo dŋogi hen kôbere a. ² Kirija têtêŋne hende to hen bôl kibi iyom wo dŋogi bi wo hen menba, gusô so tugugu aŋ bu tu tare aŋ li kirij yi dŋugum. ³ Menba, kuu so polij naŋ gusô bi wo hen aŋ gôr sa terare kêm. Aŋ kuu bi wo hen na, bay biri bi kirija ré jubum ba, bi ré lêm môŋ kwo tigre iyôŋ. ⁴ Men, bay kôlji ré mène kalmê né men, maa gurô ré a men, nijba, ré cubu na bîjé ka aŋgaŋ talê ka Emen naŋ bisinji a hen dî. ⁵ Bay ay tôrji bîj kuu bi wo ré gelij tu bîjé bay ka aŋgaŋ talê ka Emen naŋ kibi bisinji a hen gusij kwôy geserê bay, nijba, deré a bay ré derji ré. Gusij hende to hen na yi môŋ lê wo tigre lij gawrê iyôŋ. ⁶ Wulê bi wo hen na, bîjé a wogé temare ré derji nijba, bay a upére ré men, bay a geyé bi temare ré derji nijba, hende a geré aŋ.

⁷ Kuu bi wo hen na, gelij naŋ yêndê ka bay ðay lij kumbul iyôn. Aŋ ani tôbij sa kuu bi wo hen a môŋ jabga woŋ lôr iyôn men, tirji yi môŋ tu gawrê iyôn men, ⁸ gusiri sarji yi môŋ to yébé iyôn men, kaŋniji gelij môŋ kaŋ kwo iyôn men, ⁹ bay tôbe ani kabrêri a môŋ *bargay kaŋ kumbul ka bay li naŋ masure iyôn men, meserérji ôm môŋ né pus kaŋ kumbul ka kwôni ka yêndê wu gerij iyôn men, ¹⁰ esijniji yi môŋ kwo tigre iyôn men, cubu ðijé môŋ kwo tigre bi wo hen men. Na esijniji bi wo hen a na néérji wo bay a cibij ðijé kwôy geserê bay hen. ¹¹ Kuu bi wo hen na, kelmari na mana wo habij woŋ ôbi sa iyom wo ðogi bi wo hen hen. Mana wo habij bi wo hen na, naŋ kibi hébre ba bay uwôgeri «Abadôn» men, naŋ kibi grêk ba bay uwôgeri «Apoliyôn» men. Hini bi wo hen bôri na: «Ôbi mênê kirij.»

¹² Gusij to tumô na di jô nij aŋ baa wôô wo a era ya a.

¹³ Kirija en toy mana wo jii ibe burujju tori hen iyôn menba, en toy tôô ôm tibi kini bê kwôbe wo pôrbu wo bay li naŋ lôr wo yi tumô Emen a hen. ¹⁴ Gawra bi wo hen kôlij mana wo jii hen iyôn ba: «Busur manê ka pôrbu ka bay na harêji kibi cér wo dami wo bay uwôgeri Eprat hen ju biji ta.» ¹⁵ Menba, bay busur manê bay ka pôrbu ka bay ré kôl kwôliji hen, biji ta bi bay ré ô deré ðijé ka bay soderé kini subu hen kwarji wo pôn. Wôsa na manê ka bay na ðiji ré duu ðijé hen iyôn gengij sa elê bi wo hen men, geserêri bi wo hen men, wulêri bi wo hen men tayriri hende to hen a men. ¹⁶ Men en hô gel asgarjê kwône ðay

sa yêndê eraji bay kwône gôlij denşê. En toy wo bay ré na milipôn arew wôô. ¹⁷ Pelal wupê bi wo jôren hen na, en gel yêndê nañ bay ðayêrji. Bay ðayêrji bay ka hen tôbe bargay kañ kumbul ka enné mega tare iyôn men, hendu mursul mega wajne iyôn men, sêê mega deseré tare iyôn a men soji san a. Yêndê bay ka hen na, sarji gilij nañ sa kwojê iyôn men, tare men, gusô men, puder to bô gusij bunu to lurij hen a men so kibriji a. ¹⁸ Tare nañ gusô nañ puder to bô gusij bunu a ka so kibi yêndê bay ka hen, na anğa ômi kañ bay deré kwa ðijé ka kirij pôn ka bay soderé kirij subu hen. ¹⁹ Yêndê bay ka hen na, esijniji nañ kibriji a na nêrji. Wôsa esijniji bi wo hen na, gelij né kalaw iyôn. Esijniji bi wo hen sari ya, an na sa kibri ôbi a bay ré derij ðijé hen.

²⁰ Tô ðijé ka baa ka anğa ômi bay ka hen derji ré hen na, ôbi wo bay gel megêrji ma hen kôba, bay ði tô tibé kamrê kaji baa ré men, bay ði tô tibé tunu to habij hen baa ré men, bay ði tô tibé kamrê kaji ka bay ige nañ lôr men, nañ lari wo bay uwôgiri arja men burônj hen men, nañ ka bay albe keram nañ gurô hen a men na, bay ði tôrji baa ré kwôy. Kamrê kaji bay ka hen na, gel kirij ré men, toy kwôlê ré men, ô ta ré a men. ²¹ Bijné bay ka hen na, ði tô deré megêrji baa ré men, ði tô misére toji baa ré men, ði tô yipare toji toñ iyôn a tôñ hen baa ré men, ði tô gemsare toji baa ré a men.

10

Kwôlo gengi sa môni magtubu to mana wo derômaran a bu kôbri a hen

¹ Cêgi are bay ka hen menba, en gel mana wo derômaran a wo đangi wo gôliŋ sa kiriŋ hen hena derômaran era sa terare a nà. Kiriŋ ka geri mééri ta men, môbre yi mér sari mega jabga iyôn men, tiri jeranê môŋ tare to tay iyôn men, têri geliŋ môŋ kôli tare iyôn a men. ² Ôbi bu môni magtubu to bôliŋ a kôbri a men, đĩ têri toŋ gusurô bô cér wo dami a men, toŋ maa sa terare a men. ³ Men, ôbi iyêl kwôlê nan tôri to dami kan a ta ôm môŋ sômê kwo iyôn. Kiriŋa ôbi iyêl kan a ta hen iyôn menba, en toy emen ône têe jurgem. ⁴ Kiriŋa enê emen wo têe jurgem hen kô niŋ menba, en gey wo ené lê kwôli bô magtubu a menba, en toy tôô kwôni ôm derômaran a kôlen iyôn ba: «Kwôlo enê emen bi wo hen kôl hen na, ju li kwôli bô magtubu a ré men, yêge sari biŋ kwôni ré a men.»

⁵ Menba, mana wo derômaran a bi wo ené geli ré đĩ têri pôn bô cér a men, pôn sa terare a men hen ay kôbri woŋ gusurô ta si derômaran, ⁶ an dusu yiri nan hini Emen woŋ ôbi merê nan kwini wo đĩ derômaran men, sa terare men, cér a men nan anŋa kê m ka yi bôrji a hen a men kôl iyôn ba:

«Are bay ka hen a sa haw hen a men đĩba, a yé dé dé a sôn ré niŋ.» ⁷ Men, ôbi hô kôl iyôn ba: «Kiriŋa mana wo jôgiŋ jurgem a ibé buruŋju tori na: Emen a deré kibi gengé wori wo na yi nan

kini uwôbêri wo ôbi na kôlij bay jé kari kap bay kibri hen iyôŋ.»

⁸ Tôô kwôni wo ené toy ôm derômaran a hen hô kôlen iyôŋ ba:

«Ô enjé môngi magtubu to bôlij to yi kôbi mana wo dî têri pôn bô cér a men, pôn sa terare a men hen.»

⁹ Menba, en ô ligi mana bi wo hen an en engereri ré ben môngi magtubu hende to hen. Menba, ôbi kôlen iyôŋ ba:

«Enje ju ôm. Hende a uyê kem a mega timne iyôŋ nijba, kirija bij bôm menba, a payré dengôm.»

¹⁰ Menba, kirija en enje magtubu hende to hen kôbri a ôm menba, hende uyê keben a mega timne iyôŋ nijba, kirija bij bôn a na, payré dengôm nan djanêre.

¹¹ Menba, bay hô kôlen a kôl iyôŋ ba:

«Hô ju ô kôlij bijé kwôlo Emen na kôl diré lê nan tô yê bijé kwône men, emê iyére to gay gay a men, kibi yê bijé gay gay men, nan kilmérji a men hen.»

11

Bay deré kwôlé wo Emen ka wôô hen

¹ Menba, bay ben gurô wo yengi won jé are an kôlen iyôŋ ba: «Ô ju ô jé *iyéy Emen men, kini bê kwôbe men, ju dênse bijé kap bay tibé Emen ka mô ya hen a men. ² Nijba, derô haba ba, ju dî ba, dîba ju jé ré wôsa Emen dî bij na bay henêri ré hen. An sa iyére to yi nan jengêre hen na, bay a dirêre lij têrij kwôy geserê tôre pôrbu kibi

wôô. ³ Men bô geserê bi wo tôre pôrbu kibi wôô hen na, na jôn nân bay derê kwôlê wupê wôô ka a tôbê bargay kap mimé yirji a aṅ a uwôlɪŋ béré kwôlê wupê bɪŋ bɪné.»

⁴ «Bay derê kwôlê wupê bay ka wôô hen na, ðebiji tumô Kelma Emen wɔŋ ôbi sa bɪné kêm ka sa terare a nà hen men, bay yi mega gurô wo bay uwôgeri olibiyé kwo wôô hen men, mega jelgare toŋ teré lampa to wôô hen a men. ⁵ Bay derê kwôlê wupê bay ka hen na, hena kwôni ré kôl ðiré liji habré ba, tare a sé kibriji a uwoyéri deré. Na hen iyôŋ a bay ré deré kwôni wo gey liji habré hen. ⁶ Wulê wo bay a uwôlɪŋ béré woji bi wo hen na, bay nân néé wɔŋ jôriŋ emen uwôŋgê men, kwo a lê kam bilɪŋ kwôbe hen men, kwɔŋ béé habré wo gay gay bi ré gelɪŋ tu bɪné gusɪŋ mega wo bôrji gey a men.»

⁷ «Aṅ kirɪŋa bay uwôl béré woji bi wo hen kô niŋ na, tanare a so bô iyom wo ðogi a sa lê kumbul nân ci aṅ hende a deréji. ⁸ Aṅ kwogelérji a yé kirɪŋ ka bô iyére to bay na bérɪŋ Kelma woji ya sa gurô tagelê hen. Sa iyére hende to hen na, bay gengere môŋ *Sodôm nân Ejipt. ⁹ Kwogelérji bi wo hen na, kwônê tô yê bɪné men, tô môŋ wo bɪné men, bɪné nân kibi kwôlê woji wo gay gay hen a men, bay a era kêm sa gelé kwôy wulê subu nân kwari aṅ bay a geyé bi kwôni ré emji ré. ¹⁰ Bɪné ka sa terare a na kêm a sêji peré wôsa bay derê kwôlo Emen bay ka wôô hen ré ma niŋ. Bay a lê yi deré men, bay birɪŋ are perêrji a a

11:4 11: 4 Jakari 4: 1-14
18: 1, Sé nô 7: 14-21

11:6 11: 6 1 Kilmé 17: 1, 1 Kilmé

men, wô wo bay na ré gelij tu bîné gusij gan.
 11 Kirijna wulê wo subu nan kwari bi wo hen kô
 nij na, Emen hô biji bul won merê tu geij bôrji
 a an bay hô béré an hena ta. Bîné kêm ka gelji
 tô béré woji bi wo hen na, kemnare liji damañ.
 12 Kirijna bay hena ta hen iyôn menba, bay toy
 tô kwôni ôm dami derômarañ a kôlji iyôn ba:
 <Dayange ta na.> Menba, bay day ta perê kirij
 ka geri tu bay bareji a. 13 Kirij bay ka hen na,
 terare yebagij damañ. An iyére mô môj kene a
 menba, pôn tij perê sa bô iyére to dami hende
 to hen a. Terare hende to yebagij hen duu bîné
 dubu jurgem an tôrji wo baa hen kemnare liji
 damañ an bay ay kibi Emen wo derômarañ a.»

14 Haw hen bô emê wo jôgij wô di jô nij,
 berênge dô kwo jôgij subu era hen ya.

Burunju to jôgij jurgem to bay ibe

15 Cêgi bô emê wo wôôyi bi wo hen na,
 *mana wo derômarañ a wo jôgij jurgem ibe
 burunju tori menba, en toy tô bîné ôm wujuju
 derômarañ a kôl iyôn ba:

«Haw hen na, emê iyére to sa terare a nà,
 na to Kelma wona Emen nan *Krist, kwo Emen
 dôri hen.

Emê iyére hende to hen a yé nan kunu.»

16 Menba, surpê ka tôre wô kibi pôrbu ka mô sa
 gagay kenare woji tumô Emen a hen herijji an
 diji kwiniji tôn tumôri a an tibri. 17 An kôl iyôn
 ba:

«Jôbi ju na Kelma Emen won ôbi ibé iyêrê wo
 mô ca tumô, wo mô ya.

Nini lêm dosé wô kibi néé wom wo dê kirij wo
ju day are kêm kôm a aŋ môtirj sarji a hen.

¹⁸ Tô yê bijné ka hônem né hen bôrji na tarêji sam
a,

nijba, haw hen na, na kwom jôbi a tarem sarji
a nij.

Men haw hen na, na Wulê wo já jôrij kwôlê sa
bijné ka ma nij hen men,

na kwo já têbij bay jé kam kaŋ bay kem hen sa
kôbri a men.

Men, na kwo já têbij sa kôbi bijné kam kêm kaŋ
kamrê naŋ ka iyêrjê ka bêm kwôlê hen
men,

men na kwon mênê bijné ka mênê sa terare hen
yôd aŋ a men.»

¹⁹ Kirijna surjê bay ka hen iyêl kwôlê bi wo hen
iyônj kô menba, kibi iyéy Emen to derômaran a
bôlij menba, sunugu toŋ bijnare yi bô a hen yi
daŋ tu wolé menba, emen wulané men, tô bijné
ôm men, emen ône men, terare yebagij men,
garmê herij damaŋ a men.

12

Iyore naŋ tanare to bay uwôgere dragôn hen

¹ Kirijna are bay ka hen yi hen iyônj kêm kô nij
na, aŋgaŋ gelé ka pôni si derômaran a. Aŋgaŋ
gelé bay ka hen, na iyore to bargay kare na tare
to tay aŋ sêl têêre sa geserê hen. Jabga wo bay
ayê joor wo yi sare a hen na, na têbêŋne môj kibi
wôô. ² Menba, iyore hende to hen yi kwo aŋ ta
yê. Yê bi wo hen lere damaŋ aŋ hende sôm yere.

³ Menba, en hô gel aŋgaŋ gelé ka daŋgi si
derômaran a. Aŋgaŋ gelé bay ka hen na, na

tanare to habij to gelij naŋ mara wo dami aŋ sê. Sare na jurgem naŋ jabga woŋ kenare têt têt a men, timpère môj men. ⁴ Tanare hende to hen na, dera kwa têtêŋne pôn to yi kini subu hen naŋ esiŋne ba sa terare a nà. Menba, hende đubu tumô iyore to ta yê hen aŋ kirija hende ré dô kema uwôl têtŋ nij ba, teré ayê emê. ⁵ Menba, iyore hende to hen yê kema wo a emê tô yê bipe kêm naŋ néé wo đê kirij hen. Kirija hende dô kema bi wo hen uwôl têtŋ menba, bay ayri lew ôrij tumô Emen a men, tumô gagay kenare wori a a men. ⁶ Menba, yori ba, ge derô gwôlê kirij ka Emen na bu sa têrji bi hende ré ô gôsij yere ya hen kwôy geserê tôre pôrbu kibi wôô.

⁷ Menba, kumbul kurij derômaran a. Misêl mana wo derômaran naŋ manê kari sêŋji naŋ mara wo dami bi wo hen naŋ manê kare men. ⁸ Menba, si Misêl bôyji aŋ dagaji aŋ bay uwôn kiniji derômaran a ré. ⁹ Aŋ bay daga mara wo dami bi wo hen naŋ bay tôre baa nô sa terare a nà. Mara wo dami bi wo hen a na kalaw wo cay wo na lam bipe wo bay uwôgeri Jabel men, Sidan a men hen.

¹⁰ Menba, en toy tôô kwôni ôm derômaran a kan a ta kôl iyôŋ ba:

«Kemnêŋ na wulê wo Emen gôlij naŋ na naŋ kununa nij men,

ôbi gel wo điré nê m lê are kêm men, đôbi a ré na ôbi sarji a men.

Néé daŋ na kêm kôbi *Krist a wori a wôsa ôbi daga ôbi kan gê yê nêrna kwôy kwôy tumô Emen wona hen aŋ.

11 Nijba, yênrna bay ka hen bôy ôbi kanğê kirij
 bi wo hen na wô sa kibi kwôbri Kema
 Kwormo men,
 na sa kibi kwôlo Emen wo bay dô bij bijné hen
 a men.

Wôsa bay ay yirji bij temare điba bay kemna ré.

12 Iyôn ba, kenbay ka derômaran ken li yi derê
 hanğe nij.

Nijba, kwonğe kenbay ka sa terare a nan ka bô
 cér a ka gelij gusij,

wôsa bay daga Jabel ula sarğe a an bôri tari
 daman

wô wo wulê won mênê wori wo ré baa đa nij
 hen.»

13 Kirijna mara wo dami bi wo na Sidan hen bô
 wo bay dagari ula sa terare a nà ná, ôbi dô sa tê
 iyore to na yê kema iba hen. 14 Menba, bay bij
 iyore hende to hen meserére wôô môn kwo keré
 iyôn bi ré uwônğij kwôy bij kirij ka Emen na
 bu sa têrji gengij sare derô gwôlê hen. An Emen
 a gesêre kwôy geserê tôre pôrbu kibi wôô kelan
 nan kalaw bi wo hen. 15 Kirijna ôbi uwôn iyore
 hende to hen né hen iyôn nij na, ôbi boo kam so
 kibri a bôy lebôd lebôd môn kam cér iyôn bi ré
 dô iyore hende to hen ôrij. 16 Nijba, terare wan
 an yi kam bay ka hen cê kô jôrij sa iyore hende
 to hen. 17 Kirijna mara wo dami bi wo hen bô wo
 hende ré gôli ta nij hen iyôn na, bôri tari daman
 an ôbi hera kurij kumbul kwônğêre ka baa hen.
 Kwônğêre bay ka hen na, na ka bi kwôlê sa tôô
 to Emen a men, na bay bôô pôn sa tu kwôlê wo
 Jêsu na yêge sari hen a men. 18 Menba, mara wo
 dami bi wo hen dôrij ô đebé kibi cér a.

13

Tanare to habiɲ já so bô cér a

¹ Menba, en gel tanare to habiɲ to sare jurgem naɲ timpére môj hen, ja so bô cér a. Aɲ kibi timpéri bi wo môj a hen na, jabga woɲ kenare tôbiɲ têb têb a, men sare hende to jurgem hen na, bay dî hini woɲ tiiré Emen hen pôn pôn ya. ² Tanare hende to hen na, geliɲ naɲ cerew iyôɲ men, tère damné geliɲ naɲ têê tanare to bay uwôgere urs hen men, kebre geliɲ naɲ kibi kwo iyôɲ a men. Mara wo dami bi wo hen biɲ tanare to habiɲ to geliɲ naɲ cerew hen néé men, gagay kenare men, tôô toɲ emê sa kirijɲ a men. ³ Sa tanare hende to sare jurgem hen na, sare to pôni uwôɲ iyare toɲ temare niɲba, jé hôriɲ. Aɲ li biɲé ka sa terare a na kê m tiniji ge kay aɲ bay bi bôrji sare a. ⁴ Men, bay ay kibi tanare to habiɲ to geliɲ naɲ mara wo dami hen wô wo hende a ré biɲ to geliɲ naɲ cerew hen néére men, bay ay kibi hende to geliɲ naɲ cerew hen kôl iyôɲ ba: «I a gôle ba? I a lê kumbul naɲ tu ba?»

⁵ Menba, hende uwôɲ tôô toɲ diɲ dengôre men, toɲ tiirijɲ Emen a men. Hende uwôɲ tôô toɲ liɲ hen iyôɲ kwôy geserê tôre pôrbu kibi wôô, ⁶ menba, hende ay tô tiiré Emen men, tô tiiré hini men, iyére tori men, biɲé kê m ka mô derômaraɲ a hen men, ⁷ hende uwôɲ tôô toɲ liɲ kumbul naɲ biɲé ka Emen ka sa terare a nà aɲ ré bôyi men, tô yê biɲé ka gay gay men, tô môɲ wo gay gay hen men, kibi kwôlê woji kê m na bô kôbre a men. ⁸ Aɲ biɲé kê m ka sa terare a nà a ayê kebre niɲba, biɲé ka hiniji na dîɲ ca bô

magtubu toṅ merê tu geṅ to Kema Kwormo wo bay na diri hen. Hiniji bi wo hen, na dīṅ ca kirija tô terare na dīṅ ré tô hen, na bay a ayê kebre ré mera.

⁹ «Kwôni wo maari ya ba, bi toy kwôlo na kelê a hen. ¹⁰ Hena Emen na ré genge bi kwôni ré yi danḡay ba, a yé danḡay. A hena ôbi na ré bi bay ré diri naṅ yebere ba, a maṅ temay yebere men. Na hen iyônḡ a bīné ka Emen ré gelé ulê bôô woji men, ayê bôô woji a men hen.»

¹¹ Menba, en hô gel tanare to danḡi to timḡére wôô hena sa terare a nà. Timḡére bi wo wôô hen na, gelij naṅ kwo Kema Kwormo iyônḡ nijba, iyêlê a ré iyêl mega kwo tanare to habij to gelij mara wo dami hen. ¹² Hende ôrij naṅ tôô toṅ lij anḡa gay gay tu tanare to tumô hende to hen, men hende bu bīné ka sa terare a nà erenḡ bi ré ay kibi tanare to tumô to na uwônḡ iyare toṅ temare aṅ na jéé hen men, ¹³ hende li anḡaṅ giṅê gay gay men, bi tare toṅ lamê hena derômaranḡ a kurij sa terare a nà tu bīné a kêṃ a men. ¹⁴ Sa kibi anḡaṅ giṅê kare bay ka hende li tumô tanare to cay hen na, hende lam bīné ka sa terare a nà damanḡ bi tôre a. Aṅ hende kôlji bay ré jebe ani dī aṅ ré tibiji naṅ hini tanare to tumô to na uwônḡ iyay yebere toṅ temare aṅ bér hen. ¹⁵ Men, hende ôrij naṅ tôô toṅ lê aṅ bi kamrê kaṅ jibé ka gelij naṅ tanare to tumô hen bi ré iyêl men, hende biri tôô bi ré derij bīné ka kaṅ ayê kibri hen men. ¹⁶ Men, hende ay tôô bi bay ré talij bīné kêṃ are kôbriji woṅ gusurô a men kibi bisinji a a men. Bay ré talij bay yagê men, bīné ka damné men, bay upé men, bay nimré men, kam iyére

men, limé a men. ¹⁷ Wulê bi wo hen na, kwôni wo anğan talê bay ka hen na yiri a na, ôbi a nê mê kelé ani ré men, dé anğari kani gara ré a men. Anğan talê bay ka hen na, na hini tanare to gelij cerew hen men, anğan dênsê ka yi môj hene bi wo hen men.

¹⁸ Kwôni wo nañ tu melênê ba, a henê tô kwôlê bi wo hen derê men, ôbi henê are ba, a henê tô anğan dênsê ka tanare hen na, na ka gawra. Anğan dênsê bay ka hen na arew jii nañ tôre jii kibi jii. (666)

14

Kema Kwormo nañ bijné ka ôbi jô sarji hen

¹ Menba, en hô gel Kema Kwormo debu sa keram wo bay uwôgeri *Sijôn a nañ bijné dubu arew nañ dubu tôre pôrbu kibi pôrbu (144 000) ka bay di hini nañ hini Ibari Emen kibi bisinji a hen. ² Men, en hô toy tô kwôni ôm derômaran a môj kam cér ka dami ka bôy iyôj men, ôm môj emen wo pôy ôm gururu hen iyôj men, tô hende ôm dô môj bay ré di jêngê iyôj a men.

³ Bijné bay ka debu tumô gagay kenare wo Emen a men, tumô ari déri ka pôrbu hen men, tumô surjê a hen a men hen na, na ka na debu nañ Kema Kwormo sa keram wo bay uwôgeri Sijôn hen, bay a kebé kurôj wo kôrbi. Kurôj bi wo hen na, bay a henê kebéri mera dîba, kwôni wo danji hôn né. Bijné bay ka hen na, na bay a Kema Kwormo na ré jô sarji hen.

⁴ Men, bijné bay ka hen na, na ka na yij nañ yébé ré hen men, kirij kêm ka Kema Kwormo ô ya ba, bay ô nañ dî men. Bay a na bijné ka

tumô ka Emen na jô sarji bi ré yi kari nañ ka Kema Kwormo a men hen. ⁵ Men, na ñiné ka ani ka habiñ na nañ yirji a men, kwôlê woñ benare nañ kibriji a a men.

Jerê kwôlo Emen wo manê ka derômarañ a ka subu kôl kwôli hen

⁶ En gel *mana wo derômarañ a wo ñangi uwônga ta merég derômarañ a erañ nañ Kwôlo Dôri wo yi nañ kwini hen bi ñiré kôliñ ñiné ka sa terare a nà nañ tô yê wo gay gay men, tô môñ wo gay gay men, kibi yê ñiné wo gay gay hen a men.

⁷ Añ ôbi kôl kañ a ta kôl iyôñ ba: «Kemnañge tini Emen añ ken ay kibri a men, wôsa kemnêñ na Wulêri wo ôbi a jôriñ kwôlê sa ñiné ka sa terare a nà niñ. Iyôñ ba, ken heram Emen woñ ôbi ñé derômarañ men, sa terare men, cér wo dami men, nañ hanê kam ka gay gay hen a men hen.»

⁸ Menba, en hô gel mana wo derômarañ a wo jôgiñ wôô so derômarañ a tô kwo tumô hen añ kôl iyôñ ba: «Babilôn sa iyére dami hende to hen mène niñ, hende mène na tiri a men wôsa hende li añ têriñ tore toñ yinare toñ iyôñ a tôñ to kwoyre mega care iyôñ hen gôr tô yê ñiné kêm sa terare a nà.»

⁹ Men, en hô gel mana wo derômarañ a wo jôgiñ subu so tô ka wôô hen añ kôl kañ ta kôl iyôñ ba: «I i wo ay kibi tanare to geliñ nañ cerew iyôñ hen nañ anga bay iyege geliñ nañ tu iyôñ hen men, ñi bay tali are bisini a men kôbri a a men hen na, ¹⁰ bô tarê wo Emen a liri mega wo care to kwoy kwôni iyôñ. Bô tarê wo Emen bi wo hen na, mañ mega tu iyêrgê iyôñ. Añ ôbi a

geliŋ gusiŋ bô tare a men, bô puder to bô gusiŋ bunu a hen men, tu manê ka derômaran a men, tu Kema Kwormo a a men. ¹¹ Tare hende to a uwoyé biŋé bay ka hen na, gusôre a yé hen iyôn kwôy naŋ kwini wôsa bay tubu tanare hende to hen naŋ anŋaŋ jebé ka geliŋ naŋ tu hen men, bay talji hene sarji a a men hen na, bay a geliŋ gusiŋ yoyre naŋ tu tare dîba, kini derê bul woji a naŋê.»

¹² Iyôn ba, kenbay ka ken bi kwôlê sa tôô to Emen a men, ken bi bônŋge sa Jêsu Krist a hen a men na, ken lêŋnê tô ayê bôô woŋge a.

¹³ Men en hô toy tôô kwôni ôm derômaran a kôlen iyôn ba: «Li bô magtubu a iyôn ba: <Kemnêŋ na, yi derê yi wô sa ka ma tô ayê bôô woji a hen.> Men, Tunu toŋ hendi bô bôré kôba, kôl iyôn ba: <Yi derê yi wô sa biŋé ka ma tô jé wo Kelma hen na, bay a derê bul wôsa jé lêreji wo dôri kôbe tôrji.> »

Anŋa a sa lê biŋé Wulê wo Emen a sa jôriŋ kwôlê sa biŋé ka sa terare a nà

¹⁴ Men, en hô gel kirij ka geri ka bôri menba, ani geliŋ naŋ gawra iyôn mô sara. Gawra bi wo hen dôbe jabga woŋ kenare woŋ lôr a sari a men, bu marem wo dii a kôbri a men. ¹⁵ Men, en hô gel *mana wo derômaran a so bô *iyéy Emen a aŋ kôliŋ kwo mô sa kirij ka geri a hen iyôn ba: «Ay marem wom ju waliŋ kaw wôsa kaw né kô aŋ tay walêrji nêŋ niŋ.» ¹⁶ Menba, mana wo derômaran a wo ré mô sa kirij ka geri a hen ay marem waliŋ kaw ka sa terare a nà kêŋ aŋ.

¹⁷ Menba, en hô gel mana wo derômaran a wo ðanġi so bô iyéy Emen a derômaran a ôbi kôba, ðu marem wo dii kôbri a men.

¹⁸ Men, en hô gel mana wo derômaran a wo ðanġi wo ôriġ naġ néé sa tare a hen hena kini bê kwôbe a sa uwôge kwo ðibij naġ marem wo dii a kôbri a hen kaġ a ta kôli iyôġ ba: «Era ju sa wal telay tiġador to sa terare a nà wôsa né kô niġ.»

¹⁹ Menba, ôbi ay marem wori eraġ sa walij telay tiġador hende to hen ay ôriġ bê kirij uwôrêre a. Kini uwôrê telay tiġador hende to hen na, gel na bô tarê wo Emen. ²⁰ Kirij uwôrê yê tiġador hende to hen na, yi kelan naġ iyére kirija bay uwôrere menba, na kwôbe a so ðu kibi yêndê ta gêġ aġ bôy môġ kam cér iyôġ ô kwôy kilomêter arew subu.

15

Manê ka derômaran a ka jurgem ka ðebij naġ anġaġ gelijare ðijé gusij pôn pôn kôbri a hen

¹ Menba, en hô gel ari gelé ka dami ka ðê kirij derômaran a. Na manê ka derômaran a ka jurgem ka ðebij naġ anġaġ gelijare ðijé gusij ka jurgem kôbriji a hen. Anġaġ gusij bay ka hen na, bay a na gerġé bô tarê wo Emen niġ.

² Men en hô gel are sél kalala môġ gaasa iyôġ aġ yi môġ tare ré lamij bô a iyôġ. Men, en gel ðijé ka na kaġ bê bôrji sa tanare men, sa anġaġ jebé ka gelij naġ tu hen men, kaġ talé hene yirji a hen a men kwôy ayij joor hen na, ðebji sa kirij bay ka hen naġ jêġgê ka Emen biji hen kêg kêg kôbri a. ³ Aġ bay di jêġgê kebij kurôġ mega kwo mana wo Emen *Moyis hen iyôġ men, kebji

mega kwo Kema Kwormo hen iyôn a men. Bay
kebe ôm iyôn ba:

«Jôbi Kelma Emen woɲ ôbi ibé iyêrê men,
jé lêrem dê kirij aɲ dô a men hen.

Ju na Kelma sa emê iyére to sa terare a nà kêm
men,

jé lêrem yi naɲ geréri men, na tiri a men.

⁴ Hen ba i a kaɲê bêm kwôbe ba men,

i a nê mê kaɲê ayê kebem a men ba?

Wôsa jôbi pôn nêɲ ham a yé naɲ jengêrem.

Na ôbi á, tô yê bijné kêm ré era tumôm a sa
heramem wô jerê kwôlê wom wo yi naɲ
geréri hen.»

⁵ Cêgi kurôn bi wo bay kebe hen na, en hô gel
kibi *iyéy Emen to derômaran a bôlij naɲ iyére
toɲ daɲare to bay li naɲ bargay toɲ bijnare to
Emen. ⁶ Men, en gel manê ka derômaran a ka
jurgem ka ré naɲ aɲgaɲ gelipare bijné gusij kêg
kêg kôbriji a hen so bô iyéy Emen hende to hen
a. Bay tôbe bargay ka bôri terij terij yirji a men,
ha tô bôrji naɲ ariɲ woɲ lôr a men. ⁷ Perê ari
dé Emen ka pôrbu hen na, kwo pôni bijn manê
ka jurgem hen baɲa gerêɲgê woɲ lôr jurgem wo
bô tarê wo Emen woɲ ôbi merê naɲ kwini hen
wiiné ta hen. ⁸ Daɲare to Emen naɲ néé wori
wôn bô iyére tori môɲ gusô iyôn, aɲ kwôni nê
sé bô a ré kwôy wo gusij to jurgem to manê bay
ka hen gelij bijné hen a kôrij.

16

Ari bô tarê ka Emen ka yi bô bapa gerêngê ka jurgem hen

¹ Menba, en hô toy tôô kwôni ôm kaŋ a ta bô iyé Emen kôliŋ *manê ka derômaran a ka jurgem hen iyôŋ ba: «Erêngge ken ô bê aŋgaŋ bô tarê ka Emen ka yi bô bapa gerêngê wo jurgem hen kê m sa terare a nà.»

² Menba, *mana wo derômaran a wo tumô ô bê ari bô tarê ka Emen ka yi kôbri a hen sa terare a. Menba, iyare to habiŋ to wulbé ré kirij hen li biŋé ka ari talê ka tanare to habiŋ yi yirji a hen men, ka tebe aŋgaŋ jibé ka geliŋ naŋ tu hen a men.

³ Men, mana wo derômaran a wo wôôyi ô bê ari bô tarê ka Emen ka yi kôbri a hen bô cér wo dami a. Menba, kami cér wo dami bi wo hen beliŋ kwôbe môm kwôbri temay gawra iyôŋ, aŋ aŋga mô tu geŋ bô cér wo dami bi wo hen a na ma kê m.

⁴ Men, mana wo derômaran a wo subi ô bê ari bô tarê ka Emen ka yi kôbri a hen bô kam cér a men, bô tô hanê kam a aŋ bay kê m beliŋ kwôbe. ⁵ Menba, en toy tôô mana wo derômaran a woŋ ôbi sa kam hen heram Emen kôl iyôŋ ba: «Jôbi ju na Emen wo ju yi naŋ jeŋgêrem, ju mô ca tumô, ju mô ya kwôy naŋ kunum men, ju na kwôni woŋ derôre wôsa jerê kwôlé wom yi naŋ tô geréri. ⁶ Wôsa biŋé ka na bi kwôbri bay kem naŋ biŋé kam a men tôŋ hen na ju biji kwôbe bay yi. Bay liji hen iyôŋ na ya.» ⁷ Menba, en toy tôô kwôni ô m si kini bê kwôbe iyôŋ kôl iyôŋ ba:

«Jôbi Kelma Emen woŋ ôbi ibé iyêrê, jerê kwôlê wom na kwoŋ tiri men, na naŋ tô geréri a men.»

⁸ Mana wo derômaraŋ a wo pôrbi ô bê ari bô tarê ka Emen ka yi kôbri hen sa tare to tay a aŋ hende enge môŋ tare iyôŋ aŋ bi ré sôderê ðiné.

⁹ Kirîŋa tare hende to uwoy dê kirîŋ hen sôderê ðiné hen iyôŋ na, bay tiiré hini Emen wôsa ôbi a ré joŋ naŋ guŋ hende to hen, aŋ bay kaŋ dé jé lêreji wo habîŋ hen baa men, kaŋ heramê Emen a men.

¹⁰ Mana wo derômaraŋ a wo bayi ô bê ari bô tarê ka Emen ka yi kôbri a hen sa gagay kenare wo tanare to habîŋ hende to hen a menba, kirîŋ belîŋ hendu sa emê iyére to tanare to habîŋ hende to gelîŋ naŋ cerew hen aŋ ðiné emné kaŋniji wôsa bay gelîŋ guŋ daman. ¹¹ Wo bay ré dî jé lêreji wo habîŋ wo bay na lêrê hen baa aŋ hen na, bay tiiré hini Emen wo derômaraŋ a wô iyare to gelîŋ guŋ hen dî.

¹² Menba, mana wo derômaraŋ a wo jii ô bê ari bô tarê ka Emen ka yi kôbri a hen bô cér wo dami dê iyôŋ wo bay uwôgeri Eprat hen a, aŋ cér bi wo hen hay aŋ paŋîŋ geré bîŋ kilmé ka hena si kini sé tare iyôŋ hen ré ôriŋ liŋ kumbul.

¹³ Men, en gel tunu to habîŋ subu gelîŋ môŋ ðira iyôŋ. To pôni so kibi mara wo dami hen men, to pôni so kibi tanare to habîŋ to gelîŋ naŋ cerew hen men, to pôni so kibi bay kibi Emen kaŋ bay benare a a men. ¹⁴ Tunu to habîŋ hende to hen hena na ligi Sidan a men, hende lêrê angaŋ giŋê kwôy kwôy a men. Men, hende ô ligi kilmé ka sa terare a na kêŋ wô dayrêji aŋ liŋ kumbul Wulê wo dami wo Emen woŋ ôbi ibé iyêrê hen.

¹⁵ Menba, Jésu kôl iyôn ba: «Dénge tu melênê sa yernge a wôsa na hera mega ôbi gemsare iyôn. Añ yi derê a yé wô sa kwôni wo mô tu geñ añ, gem bargay kari dâ añ bi kirija ené hera ba, ðiré tóbê yiri añ bi kwôni ré gel tôri ré men, tayre ré sa diri ré a men.»

¹⁶ Tunu to habij hende to subu hen na, day kilmé ka sa terare a nà kirij ka bay uwôgeji nañ kibi hébre Harmagédôn hen.

¹⁷ Menba, mana wo derômarañ a wo jurgem hen ô bê ari bô tarê ka Emen ka yi kôbri a hen bô kal a ta menba, tôte kwôni ôm bô *iyéy Emen a si kini gagay kenare wori a kôl iyôn ba: «Na kerêri nij.» ¹⁸ Menba, wulajê emen berare kirij men, tôte gawrê ôm men, emen ône men, terare yebagij damañ dê kirij a men. Kirija Emen na ðij ðiné kwôy sañ kemnên hen na, kwôni gel terare yebagij môñ to na hen iyôn né. ¹⁹ Sa iyére to dami wayrij kirij subu men, sa iyére to tô yê ðiné ðiné mênij a men. Menba, bô Emen jebri sa habré wo Babilôn iyére to dami na li hen añ ôbi buru hende yi kami tijador bô tarê wori. ²⁰ Kirij ka hay ka kaariñ derô cér a hen na, kam tun sarji men, keram bilij yi némij nañ sa terare a men. ²¹ Garmê ka damné damné herij derômarañ a sa ðiné. Garmê pôn ba, né nê m némij nañ pagé sugôr tôre pôrbu. Menba, ðiné tiiré hini Emen wô gusij hende dê kirij to garmê gelji hen.

17

Bay ay Babilôn sa iyére to dami hen gengij nañ hendi wônijare toñ têrij

¹ Menba, *mana wo derômarañ a wo pônei perê ka jurgem ka na fu bap̄a gerêngê kôbri a hen, era sa kôlen iyôn̄ ba:

«Era na sa gelem jerê kwôlê wo bay a sa jerê sa sa iyére to bay ayre gengiñ hendi yijare toñ têtir̄ to dami. Sa iyére hende to hen yi na kibi cér wo gay gay a hen. ² Añ kilmé ka sa terare a nà yijir̄iñ nañ tu men, b̄ijé ka sa terare a nà kôba, yij̄ nañ tu men, añ têtir̄iñ tore hende to hen kwoyréji mōñ care iyôn̄ a men.»

³ Menba, Tunu toñ hendi bô bôré sa wôn bôn añ mana wo derômarañ a ôriñ nañ en derô gwôlê menba, en gel iyore mô sa tanare sêy a. Tanare hende to hen na, sare jurgem men, timpére mōj a men. Añ hini woñ tiiré Emen gôr yere. ⁴ Iyore hende to hen na, dôbe bargay ka sêy men, hendu silim silim a men yere. Hende elage yere nañ anğañ kalmare ka bay li nañ lôr men, mér̄iñ wo gay gay hen men, hende fu bap̄a gerêngê woñ lôr wo anğa habiñ ka gengiñ sa wônijare tore toñ têtir̄iñ hende to hen wôn ta a men. ⁵ Men, bay d̄i kibi bis̄inne a hini wo kwôni hôn bôri ré hen. Hini bi wo hen ôm iyôn̄ ba: «Babilôn iyére to dami, na yo bay wônijare toñ têtir̄iñ men, yo anğa habiñ ka sa terare a nà.» ⁶ Men, en gel iyore hende to hen yi kwôbri b̄ijé ka Emen ka yi nañ jengêr̄ji hen men, kwôbri ka bay na dir̄ji wô kibi kwôlo Jêsu wo bay na dô hen men. Añ kwôbriji bi wo hen kwoyrére kiyañ kiyañ mōñ care iyôn̄.

Kiriña en bôre hen iyôn̄ menba, tunun ge kay.

⁷ Menba, mana wo derômarañ a bi wo hen kôlen

iyôn ba:

«Wô mi a jeré bi tunum ge kay hen iyôn ba? Na dôrem tô kwôlo gengin sa iyore hende to hen nan kwôlo gengin sa tanare to sare jurgem nan timpére môj to hende hen bem ju toy. ⁸ Tanare to ré jeré gele hen na, na yi ya nijba, haw hen hende nan nij, nijba, tôre to cêgê na, hende a so bô iyom wo tôri nan hen an a erê bi Emen ré mênere an yôd. An bîné ka sa terare a nà ka hiniji na nan bô magtubu toj merê tu gej a kirija Emen na dîj tô terare yej hen na, kirija a sa gelé tanare hende to hen na, tiniji a geré kayê wôsa tanare hende to hen na ya, an haw hen nan an tôre to cêgê ba, a so hera hen.»

⁹ Men, mana wo derômaran a bi wo hen hô kôlen iyôn ba: «Bi bîné erem tô kwôlê bi wo hen dô dema bay ré henê. Wôsa sa tanare hende to jurgem hen na, na keram wo jurgem wo iyore hende to hen mô sara hen men, na kilmé ka jurgem hen a men. ¹⁰ Kilmé bay ka jurgem hen na, ka bay hen nan nij, an kwo pôn ôm kenare baa ya men, kwo jurgem woji a baa, an kirija ôbi a so na, a sa emê kenare, nijba, ôbi a sa emê kenare hende to hen sem né. ¹¹ Tanare to na ya tumô nijba, haw nan nij hen na, hende a na kelma wo jôgin marge men, na perê kilmé ka jurgem bay ka hen a a men. An kirija hende sa so hera nij na, a erê bi Emen ré sa mênere yôd hari nij.»

¹² «Timpé tanare hende to môj to ju gel hen na, na kilmé ka môj ka baa emê kenare tô hen. Nijba, Emen a sa bîji tôô bi ré ômij kenare nan tanare hende to hen pôn. ¹³ Kilmé bay ka môj

hen na, ermé woji na pôn, tôô toji toj emê iyére men, néé woji a men na, bay dî bij tanare hende to hen. ¹⁴ Bay a lê kumbul nañ Kema Kwormo niñba, ôbi a bôyji wôsa na ôbi a na Dami woñ sa kilmé men, Dami wo damné a men. Añ ðijé ka ôbi uwôgeji añ cobji añ na bay bôô pôn hen na, bay kôba, a biyê kumbul nañ dî men.»

¹⁵ Menba, mana wo derômarañ a bi wo hen hô kôlen iyôn ba: «Cér wo jeré gel hendi wônijare toj têriñ ré mô sara hen na, na tô yê ðijé ka gay gay men, tô môñ wo gay gay hen men, kibi yê wo gay gay wo sa terare a nà. ¹⁶ Kwo gengiñ sa timjé ka môj ka ju gel hen men, tanare hende to hen a men hen na, bay a kañê hendi yijare toj têriñ hende to hen yôd men, bay peré aṅgare kêm men, bay a terê bargay yere a añ dère tôre seṅge men, bay a yêgerêre emê añ tôre wo baa ba, bay a uwoyé añ a men. ¹⁷ Wôsa na Emen a bij kilmé bay ka môj hen ermé bi bay ré bij añ lij aṅga ôbi gey hen. Kilmé bay ka hen ðañ kibriji añ ðiñ tôô toji toj emê iyére hen bij tanare hende to hen kwôy wo kwôlê wo Emen na kôl hen ariri ré lij.»

¹⁸ «Men, iyore hende to jeré gele hen na, na sa iyére to dami to ôm sa kilmé ka sa terare a na kêm hen.»

18

Méné kuriñ sa Babilôn a

¹ Menba, en hô gel *mana wo derômarañ a wo ôriñ nañ tôô hen herbo tôñ sa terare a nà, añ ðamjare tori to dami hen berare kiriñ ðañ ðañ

ap. ² Ôbi kôl naṅ tōri to dami kaṅ a ta kôl iyôṅ ba: «Babilôn iyére to dami mênij, hende mênij yôd ap nij. Ap hende yi na kini merê tunu to habij men, tunu to habij to yôṅ yôṅ kôba, mô ya men, ciré mega gundu men, dunu men, ka habijné ka bijé gey ré hen kôba, mô ya a men. ³ Yijare tore toṅ tērij hende to hen kwoyré tô yê bijé ka sa terare a nà mega care iyôṅ men, kilmé ka sa terare a nà yirij naṅ tu men, bay jengga kôba, sa kibi yijare tore toṅ iyôṅ a tōṅ hende to hen na, bay uwôrij are damaṅ hen men.»

⁴ Menba, en toy tôô kwôni wo daṅgi ôm derômaraj a kôl iyôṅ ba: «Kenbay bijé kaṅé na, séjge bôre a ap, wô wo ma ka lê tērij tore hende to hen men, wô wo bô emé maa kurij sarṅge a naṅ tu a men. ⁵ Wôsa tērij tôre hende to hen dayrij sa megare a megare a kwôy ô ta derômaraj a ap Emen erem sa ari lê kare ka habij bay ka hen a. ⁶ Gusij to hende na gelij bijé hen na, ken gele hen iyôṅ tēj hôrij a men, habré wo hende na lij bijé hen na, ken lere dē ap men, gwore tore to hende na jēṅ care to maapi bô a bij bijé hen na, ken jé bôô wôô bô a buru hôrij. ⁷ Geléṅgere gusij damaṅ ap bi deṅgôre ôle bôd bôd mega hende na môrij dô ap na dij deṅgôre hen iyôṅ. Wôsa hende kôl iyôṅ ba teré na tólômne díba, teré na mamne ré men, bô emé wôni ré kurij sara ré a men. ⁸ Na ôbi á, ômjare men, bô emé temare naṅ kurôṅ ré sa sare a tu tare pôn nēṅ hen, wôsa bay na yi gengij na sare. Tare kôba, a uwoyére wôsa Kelma Emen wo a jerê kwôlé sara hen na, na ôbi ibé iyêrê.»

⁹ Kilmé ka sa terare a nà, yij yipare top têrij nap tu men, na môrji bô deré wore a a men, hen na, kirijna bay a gelé gusô tare to bay uwoyinne hen na, bay a sômê sêj denğôrji bera bera kwôle. ¹⁰ Mênê wore bi wo kurij sara hen na, liji kemnare aņ bay sôm dîbij sêd aņ kôl iyôn ba: «Mênê woņ mi a kurij sara gelij hen iyôn ba? Ayi! Babilôn iyére to dami nap top hende néé hen aņa mênê ré hena sa pôn nêj kurij sara yi hen ba?»

¹¹ Men, bay jengga ka sa terare a nà, kêm kôba, a sômê sêj denğôrji wô aņgaņ gara kaji ka kwôni woņ ôbi kelérji nap nij hen. ¹² Aņgaņ gara kaji bay hen bay a na: lôr men, lari men, mérij nap naņ ka tôrji gay gay hen men, bargay ka lêy men, ka hendi silim silim hen men, ka sêyi men, bargay ka daņgi ka gay gay hen men, gurô wo tôri gay gay wo dîné dô hen men, aņga gay gay ka bay li nap kaņ jun hen men, ka naņ gurô wo garari gaņ hen men, ka bay li nap masure to bay uwôgere burônj hen men, masure men, keram wo bay uwôgeri marbre hen a men. ¹³ Men, aņgaji kaņ gara ka daņgi na: gurô wo bay uwôgeri kanêl hen naņ ka daņgi men, ider men, kalmê ka bay uwôgeji *miir men, ansas men, care men, weņ men, mêre to bay uwôgere blé hen men, kurmaņ kuré men, kilbê men, gamgê men, yêndê men, pus men, limé men, gawré ka bay eraņ gara hen a men. ¹⁴ Menba, bay sôm aņ kôlij Babilôn iyôn ba: «Aņga dôri kêm ka na mu gey uņé hen mênij men, ari uņé karê kêm naņ aņgarê ka dôri ka na mu gey hen, bay a mênê kerê yé hen aņ ma

hò unéji ré nɪn yôd.» ¹⁵ Bay jɛŋga bay ka na uwôn ɛngare bay ka hen aɲ yɪn gawrê hen na, kemnare liji wô mênê wore bi wo hen aɲ bay a sômnê ðibɪn kelan kelê iyôn ba: ¹⁶ «Ayi! na mênê woɲ mi a kuriɲ sa iyére to dami to hen gelɪn hen iyôn ba? Wôsa na sa iyére to na yi môɲ iyore to tôbe bargay ka lêy hen iyôn men, ka hendi silim silim men, ka sêyi men, ka gararji daman men, na tôbe aɲgaɲ kalmare kaɲ lôr men, mérɪn naɲ naɲ ka gay gay hen a men. ¹⁷ Tu tare hende to pôn nêɲ hen mera a ari uné karê ka kêm hen ré mênɪn gurôn aɲ hen iyôn ba?»

Menba, bay ayê gôni bato men, bay erê kergare men, ka li jé bô bato a hen men, bato to ðanɲi to ô bisilê bô cér a hen a men na, bay kôba, ðebe sêd aɲ. ¹⁸ Menba, kirɪna bay gel gusô tare to uwoy iyére hende to hen na, bay ôm naɲ gura bêd bêd kôl iyôn ba: «Iyére to dami to a némɪn naɲ to na ba, ya hare ba?» ¹⁹ Menba, bay sôm sêɲ deɲgôrji bera bera aɲ kebe terare bê a sarji aɲ kôl iyôn ba: «Ayi! iyére to dami to na a mênɪn yé hen ba? Na hende to bay iyéy bato kêm uwônɪn are sare a hende a mênɪn tu tare pôn mera yé hen ba?»

²⁰ Haw hen kenbay bɪné ka derômaran lêɲge yi derê wô mênê wo sa iyére hende to hen mênɪn nɪn hen. Men kenbay bɪné ka Emen men, bay jé kari men, bay kibri a men, kêm na lêɲge yi derê wôsa ôbi jô kwôlê sa iyére hende to hen wô kibi habré wo hende na lêɲge hen.

²¹ Cêgi kwôlê bi wo hen a menba, *mana wo derômaran a wo ðanɲi woɲ ôbi néé era sa ay keram wo dami môɲ kwoɲ yirɪn kuré iyôn aɲ

uwôl bô cér a kôl iyôn ba: «Bay a ula Babilôn iyére to dami bô cér a nap néé mega wo hen iyôn aṅ kwôni a gelére cêgê ré kwôy nij. ²² Aṅ kwôni a toyé jêṅgê ré nij men, kurôn woy yi derê ré men, telêre nap burupju a emê bô Babilôn a ré nij men, kwôni a gelé bay lê aṅaṅ joriyare bôrê a ré nij men, kwôni a toyé né keram woy yeré kuré bôrê ré nij a men. ²³ Men, kwôni a gelé tô deperere eṅgé bôrê ré nij men, kwôni a toyé tôô bijné ka mô kini gerê iyére a ré nij a men, wôsa bay jeṅga karê na, na bay uwôyrê yirji gôlij megêrji kêm men, na mu lam bijné nap mesére toré a men.»

²⁴ Aṅ na na Babilôn a a kwôbri bay kibi Emen men, bijné kari nap bijné kêm ka bay na walê tôrji sa terare a nà ré yi ya hen.

19

¹ Cêgê kwôlê bi wo hen menba, en toy tôô ôm môṅ tôô kwônê bijné iyôn si derômaran kôl iyôn ba:

«Aléluya, ayêṅge kibi Emen wona wôsa ôbi a gôlij nap na men, ôbi dé heramê men,

ôbi na ôbi néé a men.

² Men, jerê kwôlê wori na kwop tiri men, na nap tô geréri a men

a ôbi na ré jôrij kwôlê sa hendi yipare toṅ têtirj to mène bijné ka sa terare a nà nap jé lêre bi wo iyôṅgi hen,

ôbi a, Emen né di bare wô deré wo hende na duu manê kari hen.»

³ Menba, tôô hende to hen hô kôl iyôn ba: «Aléluya, ayêṅge kibi Emen, wôsa gusô tay iyére

to dami hende to uwon hen na, a gusulé na hen iyôn kwôy nan kwini.»

⁴ Menba, surjê ka tôre wôô kibi pôrbu hen nan ari dé Emen ka pôrbu a men hen cibji gubarji tumô Emen wo mô sa gagay kenare a hen an heramiri kôl iyôn ba:

«*Amên, bi yi hen iyôn. Aléluya, ayênge kibi Emen.»

Gwosoy kwôlo gengin sa gerê iyére to Kema Kwormo

⁵ Menba, tôô kwôni ôm si kini gagay kenare wo Emen kôl iyôn ba:

«Ayênge kibi Emen wona kenbay manê kari kêm men,
kenbay ka damné nan ka beray kêm ka ken kemnan tini hen.»

⁶ Menba, en hô toy tôô kwônê bijné hen hô ôm môn néé kam ka dami ka bôy iyôn men, môn ené emen wo pôn ôm gururu hen iyôn an kôl iyôn ba:
«Aléluya, ayênge kibi Emen wôsa Kelma Emen wona won ôbi ibé iyêrê hen gel emê iyére tori.

⁷ Iyôn ba, na sênge peré men,
na lêngge yi derê men,
na heramêngerî a men,
wôsa kemnêj na wulê wo Kema Kwormo a gôrin iyére
nan iyore to na nan yere gemni hen.

⁸ An bay buru geré bi ré dôbe bargay ka sél terij an enné bid bid hen.»
Bargay bay ka hen na, na anga dôri ka bijné ka Emen li hen.

⁹ Menba, mana wo derômaran̄ wo pôn̄i kôlen iyôn̄ ba:

«Li bô magtubu a kôl iyôn̄ ba: <Bijé ka bay uwôgeji bi ré era kini gerê iyére to Kema Kwormo hende to hen na, yirji a sa dôrji.> »

Men, ôbi hô kôlen iyôn̄ ba, kwôlo dîré kôlen hen na, ré na kwôlê woɲ tiri wo Emen bi a ré kelê hen.

¹⁰ Kirija en toy hen iyôn̄ menba, en cubu guban tumôri a bi ené tibri menba, ôbi kôlen iyôn̄ ba:

«Tebe Emen, dîba, ju teben nôbi ré wôsa nôbi kôba, ena mana wo Emen môɲ jôbi naɲ yênem ka debu geran̄ sa kwôlo Jêsu na yêge sari hen men.»

Na tu kwôlê bi wo hen a na bijɲ bay kibi Emen néerji hen a men.

Kwôlo gengin̄ sa kwo day henda wo bôri hen

¹¹ Derômaran̄ bôlijɲ menba, en gel henda wo bôri debu ya kwôni wo mô sari a hen na, bay uwôgeri ôbi bôô pôn̄ men, gawra woɲ tiri a men. Na kwôni wo jô kwôlê men, li kumbul naɲ kini a men. ¹² Tiri en̄né môɲ kôli tare iyôn̄ men, tôbe jabga woɲ kenare kwône sari a men, bay dî hini wo kwôni hôn̄ né hen aɲ na ôbi pôn̄ nêɲ hari a henê hen sari a men, ¹³ ôbi dôbe bargay ka dami ka bay dôbe a bô kwôbe a men, aɲ hini ôm «Kwôlo Emen» a men. ¹⁴ Aɲ bay kumbul ka derômaran̄ ka tôbe bargay ka lêy ka bôserê kaɲ kaɲ dayji sa yêndê ka bôserê aɲ ôriɲ tôri a. ¹⁵ Men, yebere to dii si kibri a aɲ na naɲ yebere hende to hen, a ôbi ré sêɲ tô yê bijé hen men, ôbi a emêji naɲ tôô to dami men, ôbi a dîrêji

môn bay dôriṅ yê gurô uwôriṅ kamni wô liṅ care iyônṅ. Ôbi bi wo hen iyônṅ a gelé wo bô Emen woṅ ôbi ibé iyêrê hen ré tari damaṅ sarji a. ¹⁶ Bay dī hini yi bargay kari a men, bilṅéri a a men, kôl iyônṅ ba: «Dami wo damné men, Dami wo kilmé a men.»

¹⁷ Menba, en hô gel mana wo derômaranṅ wo đanṅi đebu sa tare a aṅ uwôgera ciré kêm ka uwôṅge ta derômaranṅ a hen aṅ kôlji naṅ tôri to dami kôl iyônṅ ba: «Eranṅe ken sa ôm geserê wo dami wo Emen li hen. ¹⁸ Eranṅe ken sa ôm temay kilmé men, temay bay kumbul naṅ bay sarji men, temay yêndê naṅ bay đayêrji men, temay bīné kêm men, temay kam iyére men, temay limé men, temay bīné ka damné naṅ temay ka beray a men.»

¹⁹ Menba, en gel tanare to habiṅ to geliṅ naṅ cerew hende to hen naṅ kilmé ka sa terare a nà dayrê asgarṅê kaji bi ciré liṅ kumbul naṅ kwo mô sa henda wo bôri a hen naṅ asgarṅê kari.

²⁰ Menba, kwo mô sa henda wo bôri a hen naṅ asgarṅê kari bôyji tanare to habiṅ hende to hen naṅ *ôbi kibi Emen woṅ ôbi benare hen. Ôbi na li giṅê ture a aṅ na lamīṅ bīné ka ari talê ka tanare hende to hen yirji a hen men, na liji aṅ bay tebe ari jibé ka geliṅ naṅ tu hen a men hen. Kiriṅa bay bôyji tanare hende to hen naṅ ôbi kibi Emen woṅ ôbi benare hen a men na, bay biji geṅ bô tare a. Tare hende to hen yi môn kam cér iyônṅ men, uwoy damaṅ mega puder toṅ tay bunu to lurīṅ hen iyônṅ a men. ²¹ Asgarṅê ka tanare to habiṅ hende to hen na, kwo mô sa henda wo bôri a hen derji kaṅ kô naṅ yebere to si kibri a

hen. Aṅ ciré kêm sa daṅ ôṃ temayriji uwiyrê.

20

Kwôlo gengiṅ sa elê wo dubu hen

¹ Menba, en gel *mana wo derômaranṅ a herbo tòn sa terare a nà. Ôbi bu lakêêlê kaṅ belê kibi iyom wo tóri naṅ hen naṅ ganṅi musure to dami kôbri a. ² Aṅ ôbi ô beré mara wo dami wo na kalaw wo cay wo na Jabel men, Sidan a men hen, harêri naṅ ganṅi musure to dami hende to hen bi ré yi hen iyônṅ kwôy elê dubu. ³ Kirina mana wo derômaranṅ bi wo hen harêri hen iyônṅ menba, ayri uwôl bô iyom wo tóri naṅ bi wo hen a, aṅ lugu kibri: aṅ suriṅ perêd perêd ta dîba, ré hô ô lamê bîné ka sa terare a nà ré niṅ kwôy wo elê bi wo dubu hen a kerê. Menba, bay a derari ula ta sem iyônṅ mera.

⁴ Cêgê menba, en gel gagay kenare kwônê. Aṅ bîné ka mô sara hen na, Emen biji tôô bi ré jôriṅ kwôlê sa bîné. Men, en gel tini bîné ka Emen ka bay na walê tôrji kaa wô wo bay na na, bay bôô pôn sa kwôlo Jêsu na yêge sari biji hen men, sa kwôlo Emen a a men hen. Men, wô tibé wo bay na kaṅ tibé tanare to habiṅ hende to geliṅ naṅ cerew hen naṅ anṅaṅ jebé ka geliṅ, naṅ tu iyônṅ hen men, wô kaṅê wo bay na kaṅ anṅaṅ talê kare kibi bisinji a men, kôbriji a a men hen. Aṅ bîné bay ka hen bér aṅ a emêji iyére naṅ *Krist kwôy elê dubu. ⁵ Bay a na bîné ka ji si kampê tumô aṅ tô ka baa hen na, elê wo dubu a kerê pa dema bay ré jê sé kampê tô. ⁶ Bîné bay ka ji si kampê tumô hen na, terê kibi yi wô sarji wôsa

bay yi naŋ jeŋgêrji men, yi derê yi wô sarji a men aŋ temare to têt wôô a deréji ré niŋ men, bay a yé bay bê kwôbe tumô Emen a men, tumô Jésu Krist a men, bay a emê iyére naŋ Krist, kwo Emen dôri hen a men kwôy elê dubu.

Gerjé kumbul

⁷ Kirija elê wo dubu bi wo hen kô niŋ na, bay a dera Sidan beseréri ulê ta sem. ⁸ Aŋ ôbi a erê wô lamê tô yê bijné ka sa terare a na kêm. Tô yê bijné bay ka hen na, bay uwôgeji Gôg naŋ Magôg aŋ dayraji bi bay ré ô kumbul uné Emen. Bijné bay ka hen kwône môŋ hal wo kibi cér a iyôn. ⁹ En gel bijné bay ka hen wubo naŋ kirij kirij sa terare a nâ sa mér kini merê bijné ka Emen naŋ iyére to ôbi geyre hen ta. Menba, tare hena derômaran a sa uwoyréji duu gerêd aŋ. ¹⁰ Kwo Sidan wo na lam bijné hen na, bay biri uwôl bô tare to yi môŋ kam cér iyôn aŋ uwoy mega puder toŋ tay bunu to lurij hen iyôn a men. Bay uwôli na bô iyom wo tôri naŋ wo bay na bijn tanare to habij na naŋ *ôbi kibi Emen woŋ ôbi benare hen ya hen. Aŋ bay a gelij gusij hen iyôn kwôy naŋ kwiniji.

Gerjé jerê kwôlé

¹¹ Menba, en gel gagay kenare wo dami wo bôri terij aŋ kwôni mô sara. Men, en hô gel sa terare naŋ derômaran gerji wolé kelan naŋ dî aŋ kwôni a geléji cêgê ré niŋ. ¹² Menba, en hô gel damné naŋ ka beray ka na hen ðebiji tumô gagay kenare bi wo hen a. Menba, kwôni pôl magtubu naŋ kwônêre men, kwo ðangi bôl magtubu to na toŋ merê tu geŋ. Kirija magtubu hende to

hen pôlij hen iyôn nij na, Emen jô kwôlê nañ geréri sa bijné ka na ma a hen nañ jé lêreji, jé lêreji mega wo na li bô magtubu hende to hen a iyôn. ¹³ Bijné ka cér na pôrji hen soji men, ka sa iyé temare a hen soji kêm a men añ bay jô kwôlê sarji a nañ jé lêreji, jé lêreji. ¹⁴ Menba, bay bi si temare nañ sa iyére tore kêm bô tare to woli hende to hen, añ na hende a na temare toñ têê wôô hende. ¹⁵ Men, kwôni wo hini nañ bô magtubu toñ merê tu geñ hende to hen a na, bay a ulêri bô tare hende to hen a a men.

21

Derômarañ to kôrbi nañ sa terare to kôrbi

¹ Menba, en gel derômarañ to kôrbi nañ terare to kôrbi wôsa derômarañ to tumô hen nañ terare to tumô hen nañ nij men, cér kôba, nañ a men. ² Men, en gel iyére to yi nañ jengêre to na Jérusalêm to kôrbi to hena derômarañ a ligi Emen a hen herbo tôñ. Hende jana yere mega temale janiñ yere teré ôrij kurô iyôn. ³ Menba, en toy tôô kwôni ôm kañ a ta si kini gagay kenare iyôn kôl iyôn ba: «Gelénge haw hen kirij ka Emen a môrij hen na, na perê gawrê nij. Ôbi a merê nañ ci men, bay a yé bijné kari men, Emen nañ yiri a baa nañ ci men, ôbi a yé Emen woji a men. ⁴ Añ ôbi a merê cémé tirji a men, temare a derji ré nij men, bô emê temare a nañê men, sômê a nañê men, bô emê a nañê a men, wôsa aña cay kêm di jô nij.»

⁵ Menba, kwo mô sa gagay kenare a hen kôl iyôn ba: «Gelénge haw hen en gase are kêm na

kôrbi nij.» Menba ôbi hô kôl iyôn ba: «Li kwôlê bi wo hen bô magtubu wôsa na tu kwôlê men, na kwôlê woɲ bê bôô sara a men.» ⁶ Menba, ôbi hô kôlen a iyôn ba:

«Are kêm lij kô nij wôsa ena kwo tumô men, kwo cêgê men, ena kwon ôbi ayê tô are men, ôbi deré kibriji a men. Aɲ kwôni wo kam diri ba, bi era na biri senge bi yi. Kam bay ka hen na, na hanê kam kaɲ merê tu geɲ. ⁷ Aɲ na i i wo ay joor ba, na biri are bay ka hen. Na yé Emen wori men, ôbi a yé keman men. ⁸ Nijba, bay harê men, bay herê cêgê men, bay lê aɲgaɲ bôd bôd iyôn a tôɲ hen men, bay deré biɲé men, bay yijare toɲ têriɲ men, misiɲê men, bay tibére kamrê naɲ bay benare kêm a men na, kini merêɲi na bô tare to woli a naɲ bô gusô pudur a mega to lurij bô bunu a hen aɲ a hende a na temare toɲ têê wôê hende.»

Kwôli Jérusalêm to kôrbi

⁹ Menba, *mana wo derômaran a wo pôni perê ka jurgem ka na bu baɲa gerêngê wo aɲgaɲ gelijare gusij ka Emen kôbriji a hen, kôlen iyôn ba:

«Era na gelem môni temale to kurôre na Kema Kwormo hen.»

¹⁰ Menba, Tunu toɲ hendi bô bôrê wôn bôn aɲ mana wo derômaran a bi wo hen ôriɲ naɲ en sa keram wo yêngi a ta aɲ gelen Jérusalêm iyére to yi naɲ jengêre to hena ligi Emen a herbo tôɲ hen.

¹¹ Iyére hende to hen na, dampare to Emen eɲné bid bid ya môɲ jerew wo dôri wo bay uwôgeri *jaspe hen men, sél kalala môɲ gaasa iyôn a men.

¹² Men, bay ay sare ta naɲ haba woɲ grem wo

kaŋ a ta men, deŋgel a men. Men, bay dī kibi geré môj kibi wôô aŋ *manê ka derômaran a đebu pôn pôn kibi a men, kibi geré bi wo môj kibi wôô hen na, bay dī hini tô môj wo *Israyêl wo môj kibi wôô hen ya a men. ¹³ Kibi geré bi wo môj kibi wôô hen na, bay điri subu subu kwa haba woŋ gerem bi wo pôrbu hen. Subu si tô emen men, subu si kini kuripare tare men, subu sa kôbi gusurô men, subu sa kôbi maa a men. ¹⁴ Men, bay dī tô haba woŋ gerem bi wo hen naŋ keram môj kibi wôô aŋ bay dī hini bay jé ka Kema Kwormo ka môj kibi wôô hen têb têb a sara.

¹⁵ Mana wo derômaran a bi wo kôlen kwôlê bi wo hen bu gurô woŋ lôr woŋ gengiŋ are kôbri a bi điré gengiŋ iyére hende to hen men, gengiŋ kibi geré bi wo môj kibi wôô hen men, gengiŋ haba woŋ gerem wo bay ay sara hen a men. ¹⁶ Mana wo derômaran bi wo hen genge tibi iyére hende to pôrbu hen aŋ hende hen némij kêm: yêŋgêre men, wolére men, yêŋgêre wo tay a men na, kilométer dubu wôô naŋ arew wôô (2200 km). ¹⁷ Menba, mana wo derômaran a bi wo hen genge yêŋgê haba wo tay mega wo bay gengeriŋ gaŋ gaŋ hen aŋ na mêter tôre jii kibi bay (65 m). ¹⁸ Haba woŋ gerem bi wo hen na, bay điri naŋ keram wo bay uwôgeri jaspe hen. Kwo iyére hende to hen ba, bay đere naŋ lôr woŋ kip wo sél kalala môj gaasa iyôŋ hen. ¹⁹ Men, bay yêêlê tô haba woŋ gerem bi wo hen naŋ keram wo diderê wo gay gay. Keram wo dôri wo tumô wo bay đij tôri hen ba, bay uwôgeri jaspe, kwo wôôyi ba, bay uwôgeri *safir, kwo subi ba, bay

uwôgeri agat men, kwo pôrbi ba, bay uwôgeri emerad men, ²⁰ kwo bayi ba, bay uwôgeri onisk men, kwo jii ba, bay uwôgeri sarduwan men, kwo jurgem ba, bay uwôgeri kasolit men, kwo marge ba, bay uwôgeri *béril men kwo dengêse ba, bay uwôgeri topaj men, kwo môj ba, bay uwôgeri kraso peras men, kwo môj kibi pôn ba, bay uwôgeri turkwas men, kwo môj kibi wôôyi ba, bay uwôgeri amétist men. ²¹ Kibi geré bi wo môj kibi wôô hen na, bay li pôn pôn kêm na mérij wo diderê diderê môj kibi wôô hen iyôn a men. Tô geré wo karij perê iyére hende to hen ba, bay liji naj lôr woƚ kij wo sél kalala môp gaasa iyôn hen men.

²² En kôbe kirij nijba, en gel *iyéy Emen bô iyére hende to hen a ré, wôsa Kelma Emen woƚ ôbi ibé iyêrê hen naƚ yiri hen men, Kema Kwormo a men a gasê iyéy Emen hende to hen nij. ²³ Men, tare naƚ geserê berare kirij sa iyére hende to hen a ré nij, wôsa dampare to Emen naƚ to Kema Kwormo a berarê ya. ²⁴ Aƚ bijné ka sa terare a nà kêm ô na tô kirij ka perangi bay ka hen men, kilmé ka sa terare a nà kôba, a eraƚ naƚ dampare toji ya men. ²⁵ Kibi geré wo sa iyére hende to hen a bôlij yé senge yôd dîba, a ligij né wôsa yoyre naƚ ya nij. ²⁶ Bijné ka sa terare a nà a eraƚ naƚ dampare toji men, hini emê woji a men ya. ²⁷ Bô iyére hende to hen na, aƚga *kagemi men, bay lêrê aƚga yi gelé ré hen, naƚ bay benare a sé a bô a ré, nijba, na bijné ka hiniji yi bô magtubu toƚ merê tu geƚ to Kema Kwormo hen a sé bô mera.

22

¹ Menba, *mana wo derômaran a bi wo hen gelen kami cér woŋ ôbi biŋ biŋé merê tu geŋ hen so si ligi gagay kenare wo Emen a nan kwo Kema Kwormo a an kam bay ka hen sél kalala môŋ gaasa iyôŋ. ² An geré wo perê iyére hende to hen a na, kam cér bi wo hen ge ya. An gurô woŋ ôbi biŋ biŋé merê tu geŋ hen si si kwonjé cér wo si na men, si hen men. Gurô bi wo hen na, elê pôn ba, yê têê môj kibi wôô an gel wo ré yê nan geserê geserê. An maari na hana wo a berarê tô yê biŋé ka sa terare a na. ³ Bô iyére hende to hen a na, ani kani ka Emen tôm ba, a nanê ya.

Gagay kenare wo Emen nan kwo Kema Kwormo a yé ya, an manê kari a herameri men, ⁴ bay a gelé tiri men, hini a diŋ kibi bisinji a a men. ⁵ Kirin bay ka hen na, yoyre a nanê men, kwôni a ôrin doy lampa nan tare to tayi ré nin. Wôsa Kelma Emen bi a berarê kirin an bay a emê iyére nan kwiniji.

Kwôli hera wo Jésus

⁶ Menba, mana wo derômaran a bi wo hen hô kôlen iyôŋ ba:

«Kwôlê bi wo en kôlen hen na, na tu kwôlê men, na kwonjê bê bôô sara a men, wôsa na Kelma Emen a bê kwôlê bi wo hen kibi bay kibri a nan geré wo Tini men, na ôbi a jo mana wori wo derômaran a bi ré sa kôlin manê kari kwôli an ga ré era hen men.»

⁷ Menba, Jésus kôl iyôŋ ba: «Na hera hen ya. An biŋé ka ré bi kwôlê sa kwôli an ga ré era hen ka yi bô magtubu a hen na, yirji ré sa dôrji.»

⁸ Nôbi Ja a toyé kwôlê bi wo hen naṅ man men, en gel are bay ka hen naṅ tun a men aṅ kirija en toy men, gel a men hen iyôṅ na, en jubu guban tumô mana wo derômarañ a bi wo gelen are bay ka hen, bi ené tibéri, ⁹ niṅba, ôbi kôlen iyôṅ ba:

«Tebe Emen, dība, ju teben nôbi ré, wôsa nôbi kôba, ena mana mega jôbi iyôṅ men, mega kwo yêném kaṅ bay kibi Emen men, mega ðijé kêm ka bi kwôlê sa kwôlo yi bô magtubu a hen a men hen.»

¹⁰ Menba, ôbi hô kôlen a iyôṅ ba:

«Kwôli aṅga na yi kini uwôbêrji a ka Emen yêge sarji bem hen na, ju uwôbe mera ré, wôsa wulêrji baa ða niṅ. ¹¹ Aṅ kwôni woṅ ôbi lê habré ba, bi li habré wori bi wo hen damañ a hari niṅ men, kwoṅ ôbi bô hendé ba, bi li bô hendé wori bi wo hen damañ a hari niṅ a men. Niṅba, kwo li aṅga dôri ba, bi li deré wori bi wo hen damañ hari men, kwo bôri bôré ba, bi bô bôré wori bi wo hen ô tumô tumô men.»

¹² Menba, Jêsu kôl iyôṅ ba: «Na hera hen ya. Aṅ na eraṅ naṅ aṅaṅ têbê sa kôbi ðijé pôn pôn kêm naṅ jé lêreji jé lêreji. ¹³ Ena kwo tumô men, kwo cêgê men, ena kwoṅ ôbi ayê tô are men, ôbi deré kibriji a men.»

¹⁴ Bijné ka pul bargay kaji sél bi ciré siṅ bô iyére hende to hen si kibi geré aṅ bi ciré uwôniṅ geré ômiṅ yê gurô woṅ merê tu geṅ hen na, yirji a sa dôrji. ¹⁵ Niṅba, ðijé ka yi môṅ garê iyôṅ hen men, misijnê men, bay yijare toṅ têriṅ men, bay deré ðijé men, bay tibére kamrê men, bay benare a men na, bay kêm a baa nô.

16 «Na nôbi Jêsu a jé mana wupê wo derômaran a bi ré era sa kôlij bijné ka bô églispê kwôlê bi wo hen. Na nôbi bi a na *kunga kelma Dabid men, ena telabo a men hen.»

17 Tunu toj hendi bô bôrê nan tami Kema Kwormo kôl iyôn ba: «Hera ham.»

Kwôni wo toy kwôlê bi wo hen ba, bi kôl: «Hera ham» nij men.

Aj kwôni wo kam diri ba, bi era sa yi kam kan merê tu gej. Kam bay ka hen na, na biri na senge dîba, ôbi a kelé ré.

Gerjé kwôlê

18 Nôbi Ja na kelênge ca ken toy, i i wo toy kwôlê wo yi bô magtubu to nà, kwo gengij sa anja a era hen ana ré uwôl kam kwori sara na, Emen a bé bô emê wo gay gay a kurij sari a, mega wo na kôlij bô magtubu a hen iyôn.

19 Men, kwôni wo mène kwa kwôlê bi wo yi bô magtubu to nà, kwo gengij sa anja a era hen na, Emen a jôri yê gurô woj merê tu gej bi wo hen men, a jôri sé bô iyére to yi nan jengêre to bay na kôl kwôle bô magtubu a hen a men.

20 Kwo dô kwôlê bi wo kêm hen na na, kôl iyôn ba: «Na tiri, na hera hen ya.»

*Amên bi yi gelij hen iyôn, Kelma Jêsu hera ham.

21 Bi bô derê wo Kelma Jêsu baa nan ken kêm.

Magtubu tôô top bijare to kôrbi
Kimré: Magtubu tôô top bijare to kôrbi New
Testament

copyright © 2007 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kimré

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

9dff176-4e78-52cc-9acd-204efe85cf84